MEDDELELSER OM GRØNLAND
UDGIVNE AF
KOMMISSIONEN FOR VIDENSKABELIGE UNDERSØGELSER I GRØNLAND
Bd. 91 · Nr. 4.

MEDDELELSER OM NOGLE AF DE I VEST-GRØNLANDS DISTRIKTER MELLEM 60° OG 77° N. BR. ALMINDELIGERE FOREKOMMENDE FUGLE, SÆRLIG OM DERES UDBREDELSESOMRAADE, DERES YNGLEOMRAADE OG DERES TRÆK

AF

A. BERTELSEN

MED ET ENGELSK RÉSUMÉ

5 TEXTFIGURER

KØBENHAVN
C. A. REITZELS FORLAG
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
1932

Pris: Kr. 3,50.

MEDDELELSER OM GRØNLAND
UDGIVNE AF
KOMMISSIONEN FOR VIDENSKABELIGE UNDERSØGELSER I GRØNLAND
Bd. 91 · Nr. 4.

MEDDELELSER OM NOGLE AF DE I VEST-GRØNLANDS DISTRIKTER MELLEM 60° OG 77° N. BR. ALMINDELIGERE FOREKOMMENDE FUGLE, SÆRLIG OM DERES UDBREDELSESOMRAADE, DERES YNGLEOMRAADE OG DERES TRÆK

AF

A. BERTELSEN

MED ET ENGELSK RÉSUMÉ

5 TEXTFIGURER

KØBENHAVN
C. A. REITZELS FORLAG
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
1932

Hr. Direktør DAUGAARD-JENSEN, Grønlands Styrelse, har paa forskellig Maade lettet Arbejdets Udførelse i Grønland, og Hr. Landsfoged OLDENDOW, Syd-Grønland, har som den kyndige Ornitholog og som energisk Medarbejder saavel ved Ringmærkningen som ved Træktidsobservationerne ydet mig en Hjælp, som har været af væsentlig Betydning for de anstillede Undersøgelser.

Hr. Kunstmaler P. SKOVGAARD, Viborg, har velvilligt meddelt mig de for mig værdifulde tekniske Erfaringer, som er indvundne ved H. C. C. MORTENSENS og dennes Efterfølgeres Ringmærkninger i Danmark.

Endelig skylder jeg Carlsberg-Fondets Direktion min Tak for den pekuniære Støtte, som har gjort mig det muligt at anstille disse Undersøgelser og at aflægge Beretningen om dem.

København, den 31. December 1931.

ALFR. BERTELSEN.

FORORD

Efterfølgende Arbejde er bygget dels paa egne Iagttagelser og Erfaringer fra 30 Aars Færden i Grønland, dels paa Bearbejdelse af en større Række indsamlede Oplysninger om de almindeligste vestgrønlandske Fuglearters Forekomst, Trækveje og Træktider.

Jeg har anvendt to Fremgangsmaader for at fremskaffe disse Oplysninger saa sikre og fyldige som muligt.

For det første har jeg henvendt mig til paalidelige Iagttagere (ialt 87 Personer, fordelte paa 67 Pladser langs hele Grønlands Vestkyst) og derved fremskaffet et omfattende Materiale, bestaaende af Meddelelser[1]) om den paagældende Egns Standfugle samt om velkendte Trækfugles Ankomst til denne Egn i en Række efter hinanden følgende Aar.

Og for det andet har jeg ved Ringmærkning af nogle af Arterne faaet dette Materiale suppleret med Oplysninger om de mærkede Individers senere Forekomst.

Et Arbejde af denne Art har kun kunnet udføres ved Imødekommenhed og Hjælp fra en Mængde Medarbejdere, hvis Andel i det opnaaede Resultat alle kræver min bedste Tak.

Ganske særlig gælder denne Tak Kobenhavns Universitets Zoologiske Museum, hvis Chef, Hr. Prof. zool. Ad. Jensen fra første Færd har vist disse Undersøgelser sin Interesse og ved at tillade, at den omtalte Ringmærkning foretoges i Museets Navn har givet den en autoritativ Støtte, som har været af særlig Betydning for Meddelelsernes Indgaaen. Hr. Viceinspector R. Hørring har under Beretningens Tilblivelse — som ofte før — med sit indgaaende Kendskab til det behandlede Emne ydet mig en uvurderlig Hjælp.

[1]) Da de nævnte Meddelelser ganske overvejende er affattede paa grønlandsk, har jeg ved Bearbejdelsen maattet udskille de Arter, hvis grønlandske Navne kunde give Anledning til Tvivl og muliggøre Forvekslinger. Dette er Anledning til, at enkelte ret almindelige Arter, som Islandsk Ryle, Thorshane, Mellemkjove og Skærpiber ikke findes behandlede i det følgende.

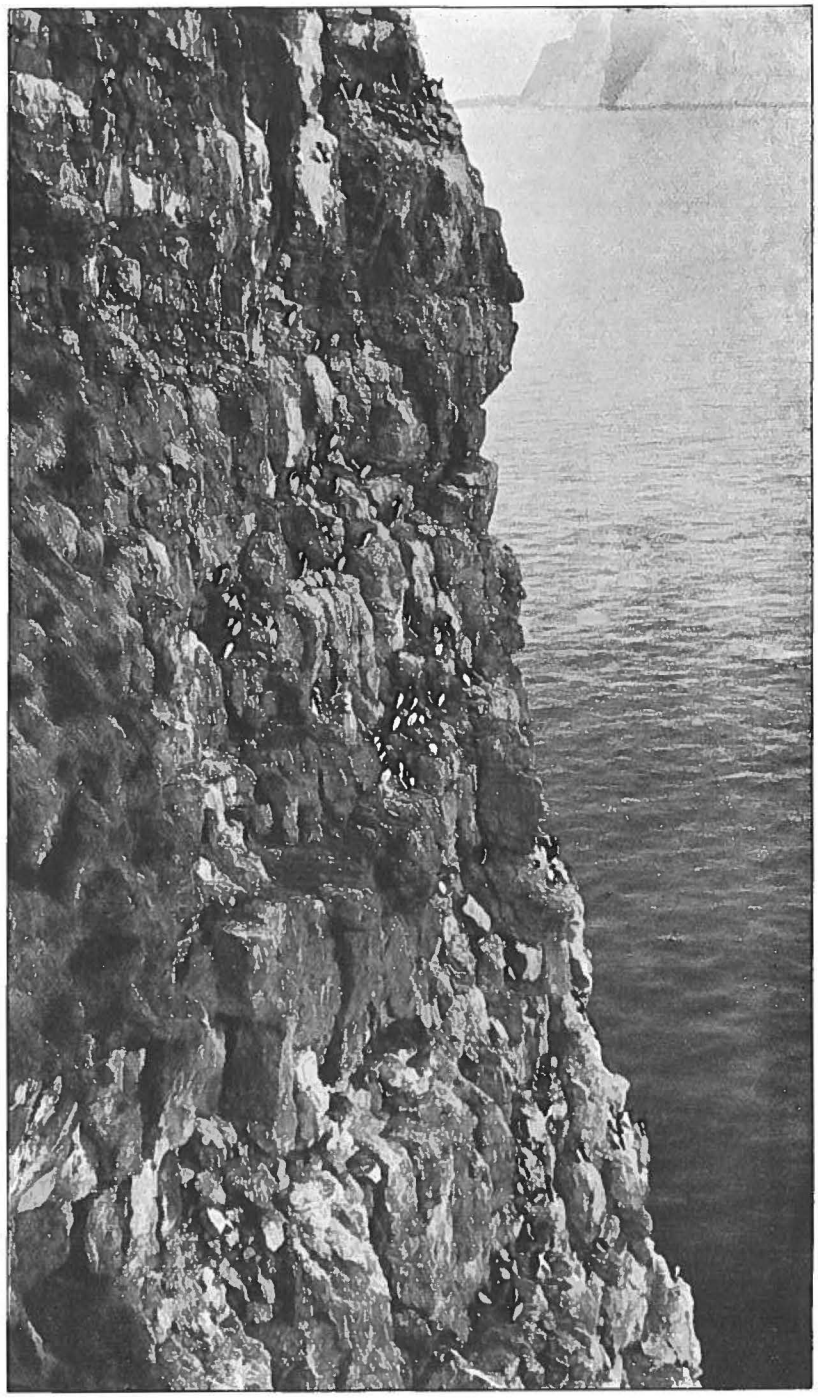

Jan. Sørensen phot.

Fig. 1. Kortnæbbede Lomvier i Rugetiden. Kipako (73°35′ n. Br.), $^{13}/_{7}$ 1930.

I. Andefugle *(Anseres)*.

A. Svømmeænder (*Anatinae*).

1. **Grønlandsk Stokand.** *Anas platyrhyncha conboscas Brehm.*

Grønlandsk Stokand forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—74° n. Br., men meget afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de forskellige Dele af denne Strækning.

WINGE (Grønlands Fugle. 1898. pag. 79) anfører: »Stokanden er almindelig Standfugl langs Grønlands Vestkyst«, ligesom SCHIOLER (Danmarks Fugle. 1925. I. pag. 312) bemærker, at der for Stokanden vel »er en Bevægelse at spore om Vinteren fra Ynglepladserne mod mildere Egne, særlig naturligvis for de nordligst rugendes Vedkommende; men i Grønland er den dog Standfugl«[1]).

Da Stokanden som nævnt ved Grønlands Vestkyst forekommer over i alt Fald 14 Breddegrader, vil dette Udtryk svare til, om man betegnede en i Danmark rugende Fugl, som tilbringer Vintermaanederne ved Middelhavskysten, f. Eks. *Limosa limosa limosa* (L.), som »Standfugl i Europa«.

Grønlandskystens betydelige Udstrækning nødvendiggør en nøjere Undersøgelse af Forholdene for de enkelte Breddegrader.

Efter de for mig foreliggende 125 Oplysninger (se Forordet) om Stokandens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. kan Arten betegnes som almindelig forekommende Aaret rundt i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—66° n. Br. For de fire sydligste Breddegraders Vedkommende (60°—63° n. Br.) anføres det yderligere, at Mængden tiltager kendeligt om Vinteren. Ogsaa MÜLLER (Vildtet og Jagten i Sydgrønland. 1906. pag. 83) siger: »Talrigst findes den om Vinteren i Julianehaabs Distrikt (60° n. Br.)« (se Kortet, Fig. 5, pag. 75).

Saa nordligt som 69°30′ n. Br. (Påkitsoq-Fjord) træffes enkelte Individer overvintrende, hvor Isforholdene tillader det; almindeligere forekommende i Vintermaanederne bliver den dog først fra 68°20′ n. Br. (Arfersiorfik-Fjord) og derfra saa langt mod Syd, som Kysten strækker.

[1]) Fremhævet af Forfatteren.

Som flere andre af de i Vest-Grønland ved Indsøerne rugende Svømmefugle (se f. Eks. under Rødstrubet Lom) søger Stokanden ved begyndende Isdannelse paa Søerne naturligt ud i Fjordene, og efterhaanden som Fjordenes indre Dele tillægges, stadig længere og længere mod Vest ud til Fjordmundingerne og til den egentlige Havkyst med dennes Vige og Bugter.

Allerede fra 67° n. Br. kan der i Foraarsmaanederne mærkes en udtalt Forøgelse af Antallet, og som Gennemsnitstid for Stokandens Ankomst til Breddegraderne 67°—74° n. Br. kan anføres:

73°—74°	n. Br.	22. Maj
71°—72°	—	23. —
69°—70°	—	3. —
67°—68°	—	30. Marts

Nordfor 74° n. Br. (Meddelelser foreligger for mig fra saavel 76° som fra 77° n. Br.) vides Arten ikke iagttaget; heller ikke Freuchen (Fuglelivet i Nordvestgrønland. D. O. F. T. 1921) nævner den fra 76°35′ n. Br., og allerede Fencker (17, pag. 80) betegner den (1887) som »meget sjælden ved Upernivik (73° n. Br.)«. Porsild nævner slet ikke Artens Forekomst i Upernivik Distrikt i Distriktsbeskrivelsen i »Grønland, 1921«.

Jeg antager, at Stokanden kan træffes ynglende praktisk talt lige saa nordligt, som den i det hele iagttages. At den kendes som Ynglefugl paa 70°—71° n. Br., har jeg tidligere oplyst (A. Bertelsen. Fuglene i Umánaq Distrikt. 1921. pag. 147); men dens talrigste Ynglepladser ligger i Distrikterne mellem 63° og 69° n. Br.

Efter Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« er Artens Yngleomraade i Vest-Grønland, som følger:

Ved	70°—71°	n. Br.	træffes	Stokanden ynglende i ringe Mængde (se ogsaa A. Bertelsen, 2, pag. 147)
—	68°—69°	—	—	— almindelig ynglende
—	67°	—	—	— ynglende i ret stor Mængde
—	65°—66°	—	—	— almindelig ynglende
—	63°—64°	—	—	— ynglende, men ikke meget hyppig
—	62°	—	—	en Del Stokænder ynglende
—	60°—61°	—	—	Stokanden ynglende i ringe Mængde.

Résumé: Den Grønlandske Stokand kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik, men først fra Disko-Bugt og sydefter træffes den i større Antal. Nordfor Upernivik træffes Arten ikke. Dens Forekomst som ynglende er hovedsagelig knyttet til Sukkertoppen, Hol-

steinsborg og Egedesminde Distrikter samt til Egnene om Disko-Bugt. I de sydligere Distrikter forekommer den vel ogsaa som ynglende, men desto sjældnere, jo længere mod Syd det paagældende Omraade ligger. Tilsvarende Forhold gælder — omvendt — for Egnene nordfor Disko-Bugt. De nordfor Holsteinsborg ynglende Stokænder trækker[1]) om Efteraaret sydpaa, og særlig i Frederikshaab og Julianehaab Distrikter er Arten en i ret anseligt Antal forekommende Vintergæst.

B. Dykænder (*Fuligulinae*)

2. **Havlit.** *Clangula hyemalis* (L.).

Havlitten forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., og vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br.

Efter de for mig foreliggende 27 Oplysninger om Havlittens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. er Havlitten Standfugl[2]) paa Strækningen 60°—66° n. Br. Nord herfor er den Trækfugl; som gennemsnitlig Ankomsttid kan anføres for

69° n. Br. 18. April
71° — 31. Maj
76° — 6. Juni. (Ogsaa FREUCHEN (6, pag. 102) oplyser, at Havlitten plejer at ankomme hertil i første Halvdel af Juni).

Til 78°40′ n. Br. er den iagttaget ankommende den 16. Juni (KANE, 17, pag. 89).

WINGE (17, pag. 87) meddeler, at »Havlitten yngler almindelig langs Grønlands Vestkyst. Den er tildels Standfugl; Nord-Grønland forlader den for Vinteren, men i Syd-Grønland findes den paa den Tid i Mængde«. Ogsaa MÜLLER (10, pag. 86) omtaler den som »meget almindelig om Vinteren i hele Syd-Grønland, særlig i dettes sydligste Del«.

I »Danmarks Fugle« (13, II. pag. 152) meddeler KRABBE, at Havlitten om Sommeren træffes overalt langs Kysten i Syd-Grønland, dog langt flere nord- end sydfor Godthaab (64° n. Br.). Ved Godthaab, hvor den træffes Aaret rundt, mærkes dens Træk nordfra fra Slutningen af September Maaned og Trækket nordpaa fra April.

Det stemmer godt med disse Oplysninger, naar det i Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« anføres, at Havlitten yngler, som følger:

[1]) Ved Udtrykket »Træk« forstaas overalt i denne Afhandling Fuglens regelmæssige periodiske Bevægelse fra Ynglested til Vinteropholdssted og tilbage igen.

[2]) De fleste af de Arter, som kan betegnes som Standfugle indenfor visse Strækninger af Grønlandskysten, strejfer dog ikke ubetydeligt om, især i Vintermaanederne i Søgen efter tilgængelig Føde; det er maaske tvivlsomt, om overhovedet nogen Fugl i Grønland bliver paa samme snævrere Lokalitet igennem alle Aarets Maaneder.

Ved 73° n. Br.	træffes	Havlitten		ynglende	
— 69° —	—	—	almindelig	—	
— 67° —	—	—		—	i ret stor Mængde
— 65° —	—	—	—	—	
— 62° —	—	en Del Havlitter		—	
— 60° —	—	Havlitten		—	i ringe Mængde

Der foreligger Meddelelse om Havlittens Forekomst som ynglende ved 82° n. Br. (Bessels, 17, pag. 89), og Dr. Lauge Koch har sagt mig, at han har truffet Arten — omend sparsomt — ynglende ogsaa paa 83° n. Br. Sidst i September kommer hvert Aar »vældige Skarer Havlitter trækkende nordfra« forbi 76°35′ n. Br. (Freuchen, 6, pag. 107).

Det bør her endnu anføres, at en i August 1928 paa Island (ved Mývatn, 65°40′ n. Br.—17° v. L.) ringmærket Havlit blev skudt den 27. Maj 1929 tæt sydfor Kolonien Christianshaab i Vest-Grønland (68°40′ n. Br.—51° v. L.), se ogsaa P. Skovgaard: Danske Fugle. 11. Aarg. pag. 67. Havlitten i Grønland er da heller ikke forskellig fra dens andetsteds levende Artsfæller.

Tilfældet synes iøvrigt af Interesse til Belysning af Sandsynligheden for Blisgaasens supponerede Træk til Islands Vestkyst (se senere).

Résumé: Havlitten kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og nordefter; den er endda ogsaa iagttaget paa Grønlands Nordkyst. Den træffes ynglende i hele dette Udbredelsesomraade, særlig i Sukkertoppen, Holsteinsborg og Egedesminde Distrikter samt i Egnene om Disko-Bugt, men desuden atter i betydelig Mængde i Thule Distrikt. Derimod yngler Arten kun sparsomt i Julianehaab Distrikt samt i Umánaq og Upernivik Distrikter. De nordfor Holsteinsborg rugende Havlitter trækker om Efteraaret sydpaa, og Arten træffes om Vinteren i ret stort Antal særlig i Godthaab, Frederikshaab og Julianehaab Distrikter.

3. **Strømand.** *Histrionicus histrionicus* (L.).

Strømanden forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—72° n. Br., men meget afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de forskellige Dele af denne Strækning.

Winge (17, pag. 84) skriver, at »Strømanden findes ynglende, forholdsvis faatallig, langs Grønlands Vestkyst fra den sydligste Del i det mindste indtil Upernivik, talrigst mod Syd. Den er nærmest Standfugl; maaske en Del vandrer bort for Vinteren; men i hvert Fald i Syd-Grønland kan den sees Aaret rundt«.

Efter Holbøll (8, pag. 76) er den i Nord-Grønland en sjælden Fugl, medens den fra 62° til 65° n. Br. er meget almindelig.

Heroverfor antager SCHIOLER (13, II. pag. 165, 169), at »den rimeligvis er ret hyppig endnu lidt længere mod Nord end af HOLBØLL angivet. — — — Den forlader sikkert ikke Grønland om Vinteren, om end stærkt Islæg kan tvinge den til i en vis Grad at skifte Opholdssted langs Kysten«.

Denne SCHIOLERS Antagelse bekræftes ved, at Strømanden under Distriktsbeskrivelserne i »Grønland. 1921« overhovedet kun nævnes ved Beskrivelsen af Holsteinsborg Distrikt (7, II. pag. 22), i hvilket Distrikt (66°—67° n. Br.) den omtales som »ynglende i ret stor Mængde«. At den sparsomt træffes (ogsaa som Ynglefugl) paa 70°—71° n. Br., har jeg omtalt (2, pag. 148). FENCKER (17, pag. 86) betegner den som »ikke meget sjelden og vistnok ynglende i Upernivik Distrikt (72° n. Br.)«.

Der foreligger ikke Meddelelse om dens Forekomst længere nordpaa; den nævnes saaledes ikke i FREUCHENS Oversigt (l. c.) over Fuglene paa 76°35′ n. Br.

Efter de for mig foreliggende 17 Oplysninger om Artens Forekomst ved Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. er Strømanden Standfugl paa Strækningen 60°—65° n. Br., hvor den ogsaa yngler ret udbredt og i ikke ringe Mængde. Nord herfor — lige til 72° n. Br. — træffes den, aftagende i Antal mod Nord, som ynglende Trækfugl.

Résumé: Strømanden kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik, men er ikke iagttaget nordfor Upernivik Distrikt. Den forekommer sandsynligvis ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade, men i nogenlunde betydeligt Antal yngler den kun i Julianehaab, Frederikshaab, Godthaab, Sukkertoppen og Holsteinsborg Distrikter. De nordfor Sukkertoppen ynglende Strømænder trækker om Efteraaret mod Syd og træffes i Vintertiden forholdsvis talrigt i Julianehaab, Frederikshaab, Godthaab og Sukkertoppen Distrikter.

4. **Islandsk og Nordgrønlandsk Ederfugl.** *Somateria mollissima islandica* Brehm & *borealis* Brehm.

Ederfuglen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, i alt Fald helt op til 82° n. Br. (BESSELS, 17, pag. 106).

I de for mig foreliggende 40 Oplysninger om Artens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. opgives Ederfuglen at være Standfugl paa Strækningen fra 60°—73° n. Br.; i Distrikterne 68°—73° maa Forekomsten i Vintermaanederne dog nødvendigvis være meget begrænset, indskrænket til de Steder, hvor Isen ikke umuliggør Fuglens Ophold. Nordfor 73° n. Br. er Ederfuglen Trækfugl; men ogsaa for Strækningen 68°—73° er der en stærk Forøgelse i Antallet i Foraarsmaanederne, og som gennemsnitlig Ankomsttid kan anføres

for 68° n. Br. 18. Marts
- 69° — 20. —
- 73° — 21. April (efter FENCKER, 1886—88 (17, pag. 105); ogsaa BRYDER (7, I. pag. 460) siger, at Ederfuglen ofte kommer til 73° n. Br. allerede i April).
- 76° — 26. —

I »Danmarks Fugle« (13, II. pag. 215) anfører KRABBE, at Ederfuglen »ses i uhyre Mængde i hele det vestlige Sydgrønland, især i Maanederne Oktober—April inkl., da saa godt som hele Vestgrønlands Bestand af Ederfugle ophobes langs Sydgrønlands Vestkyst og da navnlig i de fire sydligste Kolonidistrikter: Julianehaab, Frederikshaab, Godthaab og Sukkertoppen (60°—65° n. Br.), langs hvis Kyster Havet aldrig lægger til. — — — I September mærkes i Sydgrønland en tydelig Tiltagen i deres Antal«.

WINGE (17, pag. 99) skriver, at »Ederfuglen yngler almindelig langs Vestkysten. Efter HOLBØLL findes den vel ynglende lige fra Sydspidsen, men først imellem 63° og 64° er den at se i nogen Mængde i Yngletiden; mellem 65½° og 69° tiltager de ynglende Fugles Tal endnu mere; mellem 69° og 71° er der næsten ingen Øer, og Ederfuglen er her atter sjelden; men i Upernivik Egnen, mellem 72° og 73°, bliver den igjen almindelig. Kun enkelte Ederfugle bliver om Vinteren i Nord-Grønland; de fleste vandrer i September og Oktober mod Syd for at overvintre i Syd-Grønland, og i April begynder Tilbagetrækket, der varer til henimod Slutningen af Maj[1]), efter HOLBØLL«.

Fra MÜLLER (10, pag. 89, 91 og 106) skal anføres nogle supplerende Oplysninger: »Ederfuglen forekommer ynglende over hele Grønland (dog kun sparsomt i Frederikshaabs og i ubetydelig Grad i Julianehaabs Distrikt); talrigst i Sukkertoppens, Holsteinsborgs og Egedesmindes samt i Uperniviks Distrikter. — — — I September—Oktober begynder Fuglene at trække Syd paa; de er om Vinteren talrigst i Julianehaabs Distrikt og omkring Godthaabsfjorden, men ogsaa ved de andre Kolonier i Sydgrønland overvintre de i Mængde. For Holsteinsborgs og Sukkertoppens Vedkommende er en meget stor Del af de overvintrende Fugle Unger fra samme Aar. I April—Maj gaar Trækket igen nordpaa. — — — I Julianehaabs og Frederikshaabs Distrikter kan man hele Sommeren igennem se unge Fugle i ikke ubetydeligt Antal«[2]). Efter en Beregning

[1]) Til nærmere Oplysning herom skal nævnes, at der for mig som gennemsnitlig Ankomsttid til Fjordene i den dybe og sent isfrie Umánaq-Bugt (70°—71° n. Br.) er opgivet 31. Maj.

[2]) Det er jo i det hele ikke ualmindeligt for unge Fugle, at Adgangen til rigelig Føde overvejer Tendensen til at opsøge de for Artens Ynglen særlig egnede Lokaliteter.

over Antallet af Reder i Syd-Grønland og de sammesteds skudte Ederfugle skriver han endelig (10, pag. 111): »Hovedmassen af de Fugle, der findes ved de grønlandske Kolonier om Vinteren, maa være Fugle, der yngle eller ere udrugede Norden for Upernivik«, (sammenlign den senere givne Meddelelse om Resultatet af Ringmærkningen).

I god Overensstemmelse med disse Oplysninger kan efter Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« anføres, at Ederfuglene i Vest-Grønland yngler, som følger:

Ved	75°—76°	n. Br.	træffes	talrige	Ederfugle	ynglende	se ogsaa A. BISTRUP: »Ederfuglens Saga i Grønland«. D. O. F. T. 1925, pag. 46.
—	74°	—	—	mange	—	—	
—	73°	—	—	en Del	—	—	
—	71°—72°	—	—	Ederfuglen ret sparsomt		—	
—	69°—70°	—	—	—	—	—	se ogsaa A. BERTELSEN: »Fuglene i Umánaq Distrikt«. M. o. Gr. 1921. pag. 149.

Grænsen imellem Yngleomraaderne for *som. moll. islandica* og *borealis* kan formentlig drages her, som ogsaa SCHIØLER (13, II pag. 223) har antaget. Det vil da ses, at der for begge Racer er en Tiltagen i Antallet af Ynglefugle, efterhaanden som man kommer længere mod Nord indenfor deres Udbredelsesomraade.

Ved	68°	n. Br.	træffes	mange	Ederfugle	ynglende	
—	66°—67°	—	—	Ederfuglen		—	udbredt
—	64°—65°	—	—	—	talrigt	—	
—	62°—63°	—	—	—	sparsomt	—	
—	60°—61°	—	—	—		—	i ringe Mængde

Ederfuglen er truffet ynglende (BESSELS, 17, pag. 106) saa langt mod Nord, 82° n. Br., som den mig bekendt er iagttaget ved Grønlands Vestkyst.

Til nærmere Oplysning om den nordlige Races Træk skal her (pag. 13 og 14) meddeles en Oversigt over Resultater af Mærkning af *Somateria moll. borealis*.

Af Kortet og de efterfølgende Oplysninger vil det fremgaa, at de i Thuledistriktet (76° n. Br.) udrugede Ederfugle i betydeligt Antal tilbringer Maanederne November—Maj ca. 1000 km (fra 900—1300 km) sydligere langs Grønlands Vestkyst paa Strækningen mellem Godhavn og Sukkertoppen (65°—69° n. Br.), sammenlign den ovenfor meddelte Beregning hos MÜLLER. Derimod kan man af den Kendsgerning, at der paa denne Strækning ikke ses nedlagt saadanne Individer i Maanederne Juni, Juli og August, intet sikkert slutte f. Eks. med Hensyn til Spørgsmaalet om nogle Individers eventuelle Forbliven i Sommertiden i disse Egne, da Ederfuglen er fredet i Syd-Grønland fra 1. Juni—31. August (Indenrigsmin. Regulativ af 25. Marts 1924 med Ændring af 27. Maj 1926) samt delvis fredet i Nord-Grønland fra 25. Juni—15. August (Indenrigsmin. Regulativ af 19. Marts 1929).

Om den Efterstræbelse, som Arten udenfor disse Tidsrum er Genstand for fra Grønlændernes Side, taler de meddelte Oplysninger deres tydelige Sprog. I Løbet af to Aar foreligger der Efterretning om, at 30 % af de mærkede Individer er skudt; det første Aar viser en Afgang paa 20 %, og det andet Aar paa 12 % af de fra første Aar overlevende. Ved Bedømmelsen af disse Tal maa det naturligvis erindres, at de jo

Fig. 2. 30 Individer af *Somateria moll. bor.*, mærkede som Unger Juli 1928 ved Ederfugleøerne indenfor Dalrymple Rock (76°30′ n. Br.). Efterretningerne om Forekomsten i de to følgende Aar. * Mærkested. • Sted, hvor et af de omtalte Individer er dræbt.

	1928	1929	1930	I Løbet af to Aar ialt Antal Individer dræbt
Januar ..	..	..	..	Januar ..
Februar..	..	..	..	Februar ..
Marts....	..	1 dræbt ved Sukkertoppen	..	Marts 1
April	..	..	1 dræbt ved Egedesminde	April 1
Maj	..	1 dræbt ved Egedesminde	1 dræbt ved Sukkertoppen	Maj 2
Juni.....	..	..	..	Juni ..
Juli	30 Individer mærkede ved Thule	..	..	Juli ..
August ..	..	..	..	August ..
September	1 dræbt ved Thule	..	..	September 1
Oktober .	..	..	..	Oktober ..
November	1 dr. ved Godhavn, 1 dræbt ved Egedesminde	..	..	November 2
Decbr....	1 dræbt ved Godhavn	1 dræbt ved Holsteinsborg	..	December 2
Ialt...	4 dræbte	3 dræbte	2 dræbte	ialt 9

i hvert Tilfælde er Minimumstal; et eller andet af Mærkerne kan være gaaet tabt, en eller anden anskudt Fugl er utvivlsomt gaaet tabt — — — men de konstaterede Forhold er iøvrigt i sig selv tilstrækkelige til at vise, hvilken Betydning for Artens Bestaaen der tilkommer Grønlændernes Jagt paa denne Fugl.

Det er herefter en neppe holdbar Paastand, naar PORSILD (7, I. pag. 17) — under Beskrivelsen af Egedesminde Distrikt — kategorisk erklærer: »Det er ikke Jagten, der ødelægger Ederfuglen«. Større almen Gyldighed har sikkert BENDIXENS Fremstilling (ibidem II. pag. 452) — for Julianehaab Distrikt —, naar han siger: »Grønlænderne har med Iver kastet sig over Fuglejagten, hvilket efterhaanden har medført, at Bestanden af Ederfuglen er taget stærkt af i hele Distriktet. — — — Hvor Fuglene tidligere forekom i uhyre Mængder, er de nu næsten helt borte eller saa forjagede, at Jægerne slet ikke kan komme dem paa Skud«. De ovenfor nævnte Fredningsbestemmelser for Ederfuglen maa derfor betegnes som i høj Grad paakrævede, og det er at haabe, at denne Foranstaltning maa vise sig i Stand til at bøde paa Artens tidligere rask fremadskridende Udryddelse i Grønland.

Résumé: Ederfuglen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, saa langt aabent Vand strækker sig mod Nord. Den

træffes ogsaa ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade, men i størst Antal dels i Godthaab, Sukkertoppen, Holsteinsborg og Egedesminde Distrikter, dels i Upernivik og Thule Distrikter. Derimod findes Arten kun i mindre Antal ynglende i de to sydligste Distrikter, Julianehaab og Frederikshaab, samt i Egnene om Disko-Bugt og i Umánaq Distrikt, hvor de naturlige Forhold vel ogsaa i mindre Grad er gunstige herfor, og hvorved Opstaaen af de to geografiske Racer vel sandsynliggøres. Hvor Isen tvinger dertil, og dette vil i Almindelighed sige i Egnene nordfor Egedesminde, trækker Arten om Efteraaret mod Syd og findes derfor i Vintertiden i Mængde i alle de sydgrønlandske Distrikter. De i Thule Distrikt ynglende Fugle synes at tilbringe Vintermaanederne i den sydlige Del af Disko-Bugt samt i Holsteinsborg og Sukkertoppen Distrikter.

5. **Konge-Ederfugl.** *Somateria spectabilis* (L.).

Konge-Ederfuglen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og vides ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br.

Konge-Ederfuglen maa betegnes som hovedsagelig Trækfugl ved Vest-Grønland, trækkende mod Nord og Syd langs denne Kyst. Dog kan unge Fugle træffes Aaret rundt særlig paa Strækningen mellem 63°—68° n. Br. Nordfor denne Strækning bliver Artens Forekomst i Vintermaanederne som Regel umuliggjort ved Islægget; til Gengæld træffes Fuglen i disse Maaneder meget talrig særlig mellem 60° og 65° n. Br.

Hen paa Foraaret (April—Maj) foregaar Trækket mod Nord, for en stor Del vist udover 77° n. Br. (Nordgrænsen for den her behandlede Strækning).

I »Danmarks Fugle« (13, II. pag. 247) anfører Krabbe: »Hele Nordgrønlands Bestand af Konge-Ederfugle vandrer om Efteraaret mod Syd og tilbringer Vinteren langs Sydgrønlands Kyst, navnlig i de fire sydligste Kolonidistrikter (60°—65° n. Br.). — — — Endnu indtil Slutningen af Juni kan langs Kysten ses Smaaflokke af unge Fugle; i Juli, August og tildels September ses den kun rent undtagelsesvis her; de faa, som da træffes, er saa godt som alle unge Fugle«.

Winge skriver (17, pag. 108), at »Konge-Ederfuglen yngler langs den nordlige Del af Grønlands Vestkyst, fra lidt sydfor Disko-Bugt (69° n. Br.); men først nordfor Upernivik (73° n. Br.) bliver den talrig. — — — Kun faa overvintre i Nord-Grønland; de fleste vandre til Syd-Grønland, hvor den om Vinteren findes i Mængde«.

Angaaende Artens Yngleomraade bemærker Schioler (13, II. pag. 242) dog — og sikkert korrektere: »Hvor langt mod Syd den ruger

paa Vestkysten, er ikke klaret; men meget taler for, at dens Sydgrænse som Ynglefugl ligger ved Upernivik«, og han tilføjer, at Hannerne og unge Hunner trækker mod Syd allerede i første Halvdel af August; senere kommer de gamle Hunner og Ungerne.

Selv har jeg (2, pag. 151) oplyst, at Arten ikke er truffet ynglende paa 70°—71° n. Br.

For 72°—74° n. Br. meddeler PORSILD (7, I. pag. 449), at »Konge-Ederfugl optræder i Distriktet i utalte Skarer og ruger der, dog ret sjældent og væsentligst i ugunstige Somre, naar dens Træk nordefter er blevet forsinket«. Allerede FENCKER (17, pag. 112) har nævnet den som ynglende — om end mindre almindelig — i dette Distrikt.

Fra 76° n. Br. nævnes den ikke hos FREUCHEN (l. c.), men KN. RASMUSSEN (7, I. pag. 532) omtaler netop fra denne Egn »ikke faa Smaasøer som yndede Opholdssteder om Sommeren for Konge-Ederfuglen«.

Der foreligger fra »Polaris«-Rejsen (17, pag. 112) Meddelelse om Artens Forekomst i Maanederne Juni—Juli paa 82° n. Br., og Dr. LAUGE KOCH har sagt mig, at han har truffet enkelte Par ynglende ogsaa paa 83° n. Br.

Det bør paa dette Sted nævnes, at en den 6. Januar 1897 udfor Kolonistedet Godthaab (64° n. Br.—52° v. L.) skudt Konge-Ederfugl (udvoksen Han) i sin Brystmuskulatur indeholdt en Pilespids af Kobber, som ganske svarer til de hos de amerikanske Eskimoer omkring Coronation Golf (68° n. Br. — 115° v. L.) anvendte Pile (TH. N. KRABBE: Saarede Fugle som Budbringere. Dansk Ornithol. For. Tidsskr. 3. Aarg. pag. 49 samt senere velvillig Meddelelse fra Nationalmuseets ethnografiske Afdeling, Inspektør TH. THOMSEN).

Résumé: Konge-Ederfuglen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, saa langt aabent Vand strækker sig mod Nord. Ynglende træffes Arten kun i Thule Distrikt og undtagelsesvis i Upernivik Distrikt. Om Efteraaret trækker den mod Syd og findes i Vintermaanederne i Mængde særlig i Julianehaab, Frederikshaab, Godthaab og Sukkertoppen Distrikter. Det er sandsynligt, at der imellem disse Vintergæster ogsaa som Regel findes Individer, som er kommet trækkende fra Yngleomraadet paa den arktisk-amerikanske Kyststrækning.

6. **Islandsk Hvinand.** *Bucephala islandica* (Gm.).

Islandsk Hvinand forekommer i ringe Antal i de vestgrønlandske Distrikter mellem 60°—66° n. Br.

Efter HOLBØLL (8, pag. 79) er: »Hvinanden aldeles local for Godthaabs Fjord, hvor den er Standfugl, og kommer saa sieldent syd eller nordfor Godthaabs Distrikt, at Grønlænderne ikke kiende, ja, ikke engang vide at benævne den. — — — Dens eneste bekiendte Yngleplads

er i Bunden af en af de dybeste Arme af Godthaabs-Fjorden. — — — Dens Ophold indskrænker sig til Strækningen mellem 63°45′ og 64°30′ n. Br.«.

Dette Terrain udvides hos Winge (17, pag. 90), som følger: »Den Islandske Hvinand lever som Standfugl paa Grønlands Sydvestkyst mellem Nanortalik og Godthaab (60°—64° n. Br.), i det mindste. Som Ynglesteder kjendes kun Fjordene nærmest nordfor Nanortalik og Godthaabs-Fjord«.

Endelig meddeler BENDIXEN (7, II. pag. 115), at »Islandsk Hvinand yngler i betydelige Mængder i Strømfjordsgebetet (66° n. Br.)«, men Landsfoged OLDENDOW har paa min Forespørgsel meddelt mig, at denne Oplysning efter hans Undersøgelse af Spørgsmaalet er urigtig.

Den Islandske Hvinand er en i Vest-Grønland i ringe Antal forekommende Fugl, og de for mig sparsomt foreliggende Oplysninger om dens Forekomst dersteds i Aarene 1926—30 inkl. betegner den kun som Standfugl i Distrikterne paa 63°—64° n. Br.

Angaaende Udstrækningen af det Omraade, hvori Arten forekommer ynglende i Vest-Grønland, kan jeg ikke tilføje noget selvstændigt til de ovenfor citerede Oplysninger, og Spørgsmaalet trænger utvivlsomt til nærmere Undersøgelse.

Résumé: Islandsk Hvinand kendes i Vest-Grønland paa Strækningen fra Kap Farvel til Holsteinsborg imod Nord, gennemgaaende kun faatalligt forekommende; flest findes i Godthaab Distrikt. Jeg vil antage, at Arten yngler flere Steder i det nævnte Forekomstomraade, men med Sikkerhed kan jeg ikke udtale mig derom.

C. Skalleslugere (*Merginae*).

7. **Grønlandsk Toppet Skallesluger.** *Mergus serrator major* Schiøler.

Den Grønlandske Toppede Skallesluger forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—72° n. Br., men intetsteds i noget større Antal.

SCHIØLER anfører (13, II. pag. 316 og 318): »Fra Upernivik eller lidt nordligere forekommer Skalleslugeren sydpaa langs hele Vestkysten — — hyppigst paa dennes midterste og sydlige Del — — — sine nordligste Opholdsteder forlader den om Vinteren og drager til de forholdsvis mildere Egne i Sydgrønland«.

Efter de for mig foreliggende 37 Oplysninger om Skalleslugerens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. kan Arten betegnes som Standfugl paa Strækningen 60°—68° n. Br.; mellem 69° og 72° n. Br. forekommer den som Trækfugl, og som gennemsnitlig Ankomsttid til 69° n. Br. er opgivet den 1. Maj.

WINGE (17, pag. 113) udtaler, at »Den Toppede Skallesluger findes som ynglende, forholdsvis faatallig, langs Vestkysten«.

Efter Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« findes Arten almindeligst ynglende fra 66°—69° n. Br.; men den træffes ogsaa ynglende saavel paa hele den sydligere liggende Strækning, helt nede fra 60°, som nordpaa op til 72° n. Br.

Jeg har (2, pag. 151) oplyst, at der i Distriktet paa 70° og 71° n. Br. aarlig yngler en halv Snes Par Skalleslugere (paa et Omraade saa stort som Sjælland og Fyen tilsammen), og FENCKER (17, pag. 115) har meddelt, at Skalleslugeren træffes ynglende, om end sjældent, ved Upernivik (72° n. Br.).

Nord herfor vides Arten ikke iagttaget.

Résumé: Den Toppede Skallesluger kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik; nordligere træffes Arten derimod ikke. Skalleslugeren træffes ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade, i størst Mængde i Holsteinsborg og Egedesminde Distrikter samt i Egnene om Disko-Bugt. Fra Disko-Bugt samt fra Umánaq og Upernivik Distrikter trækker den om Efteraaret mod Syd, men den er i det hele saa sparsomt forekommende, at den ikke, selv naar den i Vintertiden samles i de sydligere Distrikter, derved kan siges at naa noget betydeligt Antal.

D. Gæs (*Anserinae*)

8. **Amerikansk Blisgaas.** *Anser albifrons gambelli* Hartl.

Den Amerikanske Blisgaas forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—72° n. Br., men intetsteds som overvintrende.

Det er tvivlsomt, om Arten træffes nordligere. Den nævnes ikke fra 76° hverken hos FREUCHEN (6) eller hos KN. RASMUSSEN (7), og det synes ikke udelukket, at den Opgivelse hos BESSELS (17, pag. 118), efter hvilken han vil have iagttaget et enkelt Individ paa 77°25′ n. Br., kan bero paa Forveksling med en af de andre dér forekommende *Anserinae*.

Efter WINGE (17, pag. 116) er »Blisgaasen almindelig som ynglende paa den midterste Del af Grønlands Vestkyst, især — efter HOLBØLL — mellem 66° og 68½°; sydligere viser den sig kun paa Gjennemrejse. Den kommer i Maj«.

Overensstemmende hermed er overfor mig Artens gennemsnitlige Ankomsttid i Aarene 1926—30 inkl. til Strækningen 64°—71° n. Br. opgivet som følger:

70°—71°	n. Br.	20. Maj
68°—69°	—	12. -
68°	—	26. April

Schiøler anfører (13, II. pag. 55), at »Blisgaasen yngler i ret stor Mængde paa Vestkystens midterste Del mellem 66° og 69° n. Br.; den ankommer til Yngleplads erne i Maj og trækker bort i September, stundom lidt tidligere. — Den ses paa Trækket i stor Mængde paa Islands Vestkyst og overvintrer særlig i Irland«.

Hos Müller (10, pag. 80) nævnes Søndre Strømfjord (66° n. Br.) udtrykkelig som Sydgrænse for Artens Yngleomraade i Vest-Grønland.

Blisgaasen træffes dog ogsaa — om end sparsomt — ynglende sydfor 66° n. Br. Efter Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« findes den ynglende i Vest-Grønland, som følger:

Ved	70°—71°	n. Br.	er det tvivlsomt, om Blisgaasen yngler (se ogsaa A. Bertelsen, 2, pag. 152).
—	69°	—	yngler Blisgaasen hist og her
—	68°	—	— — almindelig
—	67°	—	— — i ret stor Mængde
—	66°	—	— — almindelig
—	65°	—	— nogle Blisgæs
—	64°	—	— Blisgaasen kun undtagelsesvis
—	62°—63°	—	er det tvivlsomt, om Blisgaasen yngler
—	60°—61°	—	yngler Blisgaasen ikke.

Résumé: Blisgaasen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik; Nord herfor forekommer Arten derimod ikke. Ynglende træffes den i Godthaab, Sukkertoppen, Holsteinsborg og Egedesminde Distrikter samt i Egnene østfor Disko-Bugt, i størst Antal i Holsteinsborg, Egedesminde og Christianshaab Distrikter. Nord- og sydfor dette Omraade yngler den med i Forhold til Afstanden aftagende Hyppighed; det er tvivlsomt, om den yngler i Frederikshaab og Umánaq Distrikter, og den yngler sikkert ikke i Julianehaab eller Upernivik Distrikt. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

9. **Snegaas.** *Anser hyperboreus* Pall.

Snegaasen er truffet i de fleste af Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., men kun i Distrikterne fra 72° til 76° n. Br. kan den betegnes som en aarlig regelmæssig forekommende Trækfugl, der yderligere aarlig træffes ynglende paa det begrænsede Omraade mellem 76° og 77° n. Br.

Winge (17, pag. 119) skriver om Snegaasen, at den »er sjelden i Grønland; oftest sees den i Træktiden langs Vestkysten; i Landets nordvestlige Del er den enkelte Gange funden ynglende«.

Schiøler (13, I. pag. 491 og II. pag. 54 og 55), som bemærker, at

»man næsten fristes til at tvivle om Eksistensen af to Former« Snegæs — meddeler, at den »yngler vist kun paa Vestkystens nordligste Del. — — — Den ses sjældent langs Grønlands Vestkyst; det synes troligt, at den yngler paa Vestkystens nordligste Del i noget Antal, men derfra drager den vist indover det arktiske Nordamerika og længere sydover«.

FREUCHEN (6, pag. 103) nævner den som aarlig ynglende ved Thule (76°35′ n. Br.) og har set Trækket gaa sydpaa fra Thule den 9. September efter et omtrent 3 Maaneders Ophold i denne Egn.

Ogsaa KN. RASMUSSEN (7, I. pag. 532) omtaler ikke faa Smaasøer paa 76°35′ n. Br. som et yndet Sommeropholdssted for Snegæs.

STONE (17, pag. 119) anfører, at den er funden ynglende paa 77°30′ n. Br.; efter Meddelelse til mig fra Dr. LAUGE KOCH yngler Arten dog meget sjældent udenfor Omraadet mellem 76° og 77° n. Br.

I Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« I. pag. 447 meddeler PORSILD, at »Snegaasen vides nu og da at have ynglet i Upernivik Distrikt (72°—74° n. Br.)«.

Syd herfor er Arten kun kendt som en sjælden forekommende Trækfugl.

Résumé: Snegaasen kendes vist fra alle Vest-Grønlands Distrikter, men i nogenlunde Antal ses den kun i Upernivik og navnlig i Thule Distrikt. I sidstnævnte Distrikt yngler den aarlig paa et snævert begrænset Omraade, og den træffes kun undtagelsesvis ynglende udenfor Thule Distrikt. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

10. **Lysbuget Knortegaas.** *Brenta bernicla Hrota* (O. F. Müller).

Den Lysbugede Knortegaas forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., meget afvigende i sin Forekomstmaade indenfor de enkelte Dele af denne Strækning, men dog intetsteds som overvintrende.

Den vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor den nævnte her behandlede Strækning, helt op til 83° n. Br.

WINGE (17, pag. 120) nævner, at »Knortegaasen yngler i Grønland paa den nordlige Del af Vestkysten, fra Upernivik nordefter — — paa Vestkystens sydlige Del viser den sig kun paa Gjennemrejse. Den er en sent kommende Trækfugl; i Maj og Juni vandrer den i store Flokke langs Vestkysten mod Nord, i September ligeledes mod Syd«.

I »Grønland, 1921« I. pag. 291 oplyser PORSILD, at Knortegaasen i en halv Snes Aar (ca. 1910—1920) »næsten uden en Dags Variation er kommet til Godhavn (69°20′ n. Br.) den 3. Juni, ganske uafhængig af Vejrets og Foraarets Tilstand«. HOLBØLL (8, pag. 74) har omtrent 100 Aar tidligere anført, at Artens Ankomst til Godhavn falder »regelmæssigt mellem den 6. og den 12. Juni«. Fra 76°35′ n. Br. nævner FREUCHEN

(6, pag. 103) Knortegæs som sædvanlig ankomne i Begyndelsen af Juni, og jeg har selv faaet den 12. Juni opgivet som Gennemsnitsdato for Artens Ankomst til denne Breddegrad.

Schiøler (13, II. pag. 55) meddeler følgende: »Knortegaasen naar sine Ynglepladser paa Vestkystens nordlige Del sent, først hen i Juni Maaned; allerede i September gaar Rejsen atter sydover. — — — Hovedmassen trækker mod Syd langs Amerikas Østkyst, overvintrende fra Massachusetts og undertiden helt ned til Florida (30° n. Br.)«.

At Knortegaasen aarlig i September Maaned i betydeligt Antal ankommer nordfra til 70°—71° n. Br., har jeg andetsteds omtalt (2, pag. 153).

Medens som ovenfor anført Winge (17, pag. 121) — efter Vahl, 1834, og Fencker, 1884 — nævner, at Arten yngler ved Upernivik, meddeler Porsild (7, I. pag. 447) kun, at »det menes, at enkelte undtagelsesvis yngler i Upernivik Distrikt (72°—74° n. Br.)«.

At den ikke kendes som Ynglefugl syd herfor paa 70°—71° n. Br., har jeg tidligere oplyst (2, pag. 153).

Fra 76°35′ n. Br. omtaler Freuchen (6, pag. 107) Knortegaasen som aarlig ynglende. Dr. Lauge Koch har meddelt mig, at han har truffet Knortegaasen ynglende helt oppe paa 83° n. Br. Den maa her betegnes som en af de almindeligst forekommende Fugle, hvilket Udtryk dog neppe berettiger til Antagelse af stort over 100 Par, fordelt langs hele Grønlands Nordkyst (82°—83° n. Br.).

Résumé: Knortegaasen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, saa langt aabent Vand findes mod Nord. Ynglende træffes Arten talrig i Thule Distrikt og undtagelsesvis i Upernivik Distrikt. Knortegaasen forlader Grønland om Efteraaret.

II. Lomfugle (*Colymbiformes*)

A. Lommer (*Colymbidae*).

11. **Rødstrubet Lom.** *Colymbus stellatus* Pontopp.

Den Rødstrubede Lom forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og vides ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, i alt Fald til 80° n. Br., men intetsteds som overvintrende.

Winge (17, pag. 132) betegner den Rødstrubede Lom som »almindelig ynglende langs Vestkysten. — — — Som Trækfugl kommer den i April og Maj og rejser bort i September, Oktober og November, naar Isen kommer«.

Ogsaa Schiøler (13, II. pag. 55) skriver, at »den kommer til Grønland om Foraaret, men sent, da Søerne, hvori de hovedsagelig leve i

Yngletiden, ere længe tillagte; til Gengæld blive de langt ud paa Efteraaret i Fjorde og langs Kysterne«.

Efter de for mig foreliggende 130 Optegnelser om den Rødstrubede Loms gennemsnitlige Ankomsttid til Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. kan denne sættes, som følger:

Ankomst til	April	Maj	Juni
76°—77° n. Br.	..	..	11.
74°—75° —	..	..	1.
72°—73° —	..	21.	..
70°—71° —	..	14.	..
68°—69° —	..	8.	..
66°—67° —	..	2.	..
64°—65° —	30.	..	..
62°—63° —	26.	..	..
60°—61° —	..	2.	..

Det vil efter disse Data og under Hensyn til Kystliniens Form ikke forekomme usandsynligt, at Trækket af Rødstrubet Lom i Foraarsmaanederne naar Vest-Grønland ved det »sydvestlige Hjørne« omkring 62° n. Br. og derfra breder sig saavel mod Syd som mod Nord. Erfaringsmæssigt følger Træk jo hyppigt Kystlinierne og sætter fortrinsvis over Stræder og Fjorde paa disses smalleste Steder, se saaledes T. A. COWARD (4, pag. 36).

I 1928 saas den sidste Rødstrubede Lom ved 60°30′ n. Br. den 12. Oktober.

Den Rødstrubede Lom yngler overalt i dens ovenfor nævnte vestgrønlandske Udbredelsesomraade. Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« betegner dens Forekomst som Ynglefugl i Distrikterne fra 60° til 69° n. Br. som »almindelig«; enkelte Steder bruges Udtrykket »i ret stor Mængde« eller endog »talrig«. For Distriktet paa 70°—71° n. Br. (12.000 km²) har jeg tidligere (2, pag. 155) anslaaet Antallet af ynglende Rødstrubede Lommer til et halvt hundrede Par.

FREUCHEN (6, pag. 106) anfører Arten som ynglende paa 76°35′ n. Br., og Dr. LAUGE KOCH har meddelt mig, at han har truffet den ikke sjældent ynglende i alt Fald til 80° n. Br.

Résumé: Rødstrubet Lom kendes som almindelig forekommende i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og højt op i Thule Distrikt og træffes ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade. Arten forlader Grønland sent hen paa Efteraaret.

12. **Islom.** *Colymbus immer immer* Brünn.

Islommen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—76° n. Br., men i stærkt afvigende Antal indenfor de forskellige Dele af denne Strækning.

WINGE (17, pag. 135) omtaler Islommen som »ret almindelig ynglende langs Vestkysten, talrigst mod Syd. Som Trækfugl kommer den til Syd-Grønland i Maj; i Oktober og November forlader den Landet«.

Ogsaa SCHIØLER (13, II. pag. 45 og 55) betegner Arten som »ret almindelig paa Vestkysten. — — — Den kommer aarlig dertil om Foraaret, men sent, da Søerne, hvori de hovedsagelig leve i Yngletiden, ere længe tillagte; til Gengæld blive de langt ud paa Efteraaret i Fjorde og langs Kysterne. Isen, der om Vinteren spærrer dem Adgangen til deres Hovednæring, visse Lakse-Fisk, tvinger dem til at forlade Landet«.

I de for mig foreliggende Oplysninger om Islommens Forekomst i Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. anføres Arten dog som delvis Standfugl paa 60° n. Br. Allerede MÜLLER (10, pag. 121) siger da ogsaa: »Enkelte unge Fugle overvintre, særlig i Julianehaab Distrikt; ved Holsteinsborg (67° n. Br.) har jeg set en ung Fugl, skudt saa sent som den 2. Decbr.«. Ligeledes har HAGERUP (17, pag. 136) nævnet at have truffet Islom ved Ivigtût (61° n. Br.) endnu den 18. Novbr.

Paa den anden Side er det utvivlsomt, at Flertallet forlader Vest-Grønland for Vinteren, ogsaa Landets sydligste Strækninger. Saaledes er udtrykkelig for mig som Artens sædvanlige Ankomsttid om Foraaret opgivet

til 69° n. Br. 19. Maj
- 64° — 12. -
- 60° — 11. -

altsaa med en hurtig Fremrykning mod Nord.

Hvad Udbredelsesgrænsen mod Nord angaar, da betegner FENCKER (17, pag. 137) Islommen som forekommende — og ikke særlig sjælden — ved Upernivik (73° n. Br.). I de senere Aar (fra omtrent 1926, fra hvilket Aar der har været en Periode med paafaldende højere Temperatur i Vest-Grønland) er Islommen forekommet aarlig ved 76°35′ n. Br. (Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN), hvor den tidligere var ganske ukendt for Stedets Eskimoer, og hvorfra den da heller ikke omtales hverken hos FREUCHEN eller hos KN. RASMUSSEN. Det skal dog bemærkes, at KANE (17, pag. 137) mener at have set et enkelt Par ved 78°35′ n. Br., omend Forveksling dog her er tænkelig.

Islommen er anført som ynglende i hele dens nævnte Udbredelsesomraade, men rigtignok i stærkt afvigende Mængder i dettes enkelte Dele. Medens jeg (2, pag. 156) saaledes har ment, at hele Distriktet paa 70°—71° n. Br. aarlig rummer ca. 5 ynglende Par, træffes Arten allerede paa 69°

n. Br. langt almindeligere, og længst imod Syd kan den træffes saa talrigt, at der f. Eks. ved det lille Udsted Qagssimiut (60°50′ n. Br.) — med et halvandet hundrede Beboere — opgives aarlig nedlagt imellem to og tre hundrede Individer af denne Art (BENDIXEN, 7, II. pag. 440).

Résumé: Islommen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og et Stykke op i Thule Distrikt, men aftagende i Antal mod Nord, og i den nordlige Del af Thule Distrikt forekommer den ikke. Den træffes ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade. Enkelte Individer synes at overvintre ved Kysten i de sydligste Distrikter, men som Helhed forlader Arten Grønland sent hen paa Efteraaret.

III. Stormfugle (*Tubinares*).

A. Stormsvaler (*Procellariidae*).

13. **Stormfugl.** *Fulmarus glacialis glacialis* (L.).

Stormfuglen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 67°—77° n. Br. og iøvrigt endnu nordligere end nævnte Grænse for her behandlede Strækning; i alt Fald har Dr. LAUGE KOCH sagt mig, at han har iagttaget den paa 78° n. Br.

BESSELS (17, pag. 144) nævner, at en enkelt blev truffet helt oppe paa 82° n. Br., men det maa her bemærkes, at de forskellige af BESSELS meddelte Iagttagelser skriver sig fra et Aar (1871), hvor Isen i Kane Bassin og Kennedy Kanal imod Sædvane var brudt, og hvor derfor Ekspeditionsskibet (»Polaris«) kunde trænge helt op til 82° n. Br. Som Regel vil Isgrænsen om Sommeren ligge betydeligt sydligere, som oftest ved 78°30′ n. Br., og Nord herfor vil der sædvanligvis kun dannes dels en ret stor Vaage ved Elvmundingerne lige nordfor Humboldt-Bræ, dels en betydelig større Aabning udfor Landet om Kap Calhoun (begge Steder paa omtrent 80° n. Br.). Strækningerne her bliver da naturligt som Regel de nordligste Opholdssteder for Fugle, for hvem Tilstedeværelsen af aabent Vand er en Livsbetingelse. Nord herfor træffes der kun undtagelsesvis og i meget begrænset Udstrækning aabent Vand, som oftest udfor Elvmundinger.

Hos WINGE (17, pag. 142) anføres, at: »Stormfuglen yngler almindelig paa den nordlige Del af Grønlands Vestkyst, fra Disko nordefter. — — — Fra Nord-Grønland vandrer den bort for Vinteren, selv om Havet er isfrit, og den vender tilbage til Yngleplads erne først i Maj; men i Davis-Strædet synes den at færdes ogsaa om Vinteren. Udenfor Yngletiden kommer den sjelden til Land; — — i Syd-Grønland sees den derfor sjelden«.

Ogsaa SCHIØLER (13, II. pag. 45 og 55) omtaler Stormfuglen som »talrigt ynglende paa den nordlige Del af Vestkysten. — — — Den

kommer kun til Land for at udruge sin Yngel, og stryger derefter bort over Havet allerede i September«.

I Distrikterne 60°—67° n. Br. kan Stormfuglen til Tider — afhængig af Vejrforholdene (Taage, Storme) — pludselig vise sig i store Mængder, og efter de for mig foreliggende Oplysninger er der i disse Distrikter flere Steder med særlig fremskudt Beliggenhed ud imod Davis-Strædet, i hvis Nærhed Arten ses jævnligt ogsaa om Vinteren, særlig efter Storme fra Vest.

Som gennemsnitlig Ankomsttid om Foraaret til de nordlige Distrikter er for mig opgivet

til 76° n. Br. 26. April
- 71° — 12. —
- 69° — 8. —

(altsaa betydelig tidligere end det af WINGE opgivne Tidspunkt).

Jeg har tidligere (2, pag. 158) oplyst, at Stormfuglens sydligste Yngleplads i Vest-Grønland er den allerede af HOLBØLL (8, pag. 20) og nærmere af TRAUSTEDT (Rejseerindringer fra Grønland. 1895, pag. 182) omtalte Yngleplads paa Disko's Sydvesthjørne (69°20′ n. Br.).

Artens nordligste Yngleplads findes efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN paa Hakluyt Ø (77°25′ n. Br.); den næstnordligste er paa Saunders Ø (76°35′ n., Br.), som FREUCHEN (6, pag. 102) nævner, og hvor jeg ogsaa selv i August 1905 har set Stormfugle i stort Antal.

Ved sin Ankomst om Foraaret — mindst en Maanedstid før Æglægningen — holder Stormfuglen sig ikke tilbage fra Flyvning ind over den ofte endnu ubrudte Havis, men trækker hyppig og i endeløse Tog indtil 70—80 km ind over Isen for at opsøge de vante Ynglepladser og ligesom undersøge Forholdene omkring disse.

Résumé: Stormfuglen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, saa langt aabent Vand strækker sig mod Nord. I større Mængde forekommer den dog kun fra Disko-Bugt og nordefter, ligesom dens — ret faatallige, men individrige — Ynglepladser i Vest-Grønland alle findes paa Strækningen fra Disko's sydvestlige Hjørne til Hakluyt Ø. Arten forlader Land om Efteraaret kort efter, at Ungerne har forladt Rederne, men talrige Individer færdes ogsaa i Vintertiden i forholdsvis Nærhed af Syd-Grønlands Kyst.

IV. Aarefodede (*Steganopodes*).

A. Skarve (*Phalacrocoridae*).

14. **Storskarv.** *Phalacrocorax carbo carbo* (L.).

Storskarven forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—73° n. Br., men ret afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de forskellige Dele af denne Strækning.

WINGE (17, pag. 243) siger, at »Skarven er almindelig langs Grønlands Vestkyst; som ynglende findes den mest paa Strækningen nordfor Godthaab; som Vintergæst er den derimod almindelig ogsaa sydligere«.

MÜLLER nævner (10, pag. 114) enkelte Tilfælde af Artens Forekomst som ynglende paa 60° n. Br., men ellers siger han, at den yngler i større Antal paa Strækningen nordfor 65° n. Br. og »hovedsagelig i Nordgrønland. — — — Om Efteraaret kommer den trækkende nordfra og findes saa hele Vinteren over i Sydgrønland, vel ikke i nogen stor Mængde, men dog ret almindelig; talrigst forekommer den ved de sydligste Kolonier«.

Efter de for mig foreliggende 17 Oplysninger om Skarvens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. kan Arten betegnes som Standfugl paa Strækningen fra 64°—69° n. Br., hvor Vand langs Kysten er at finde ogsaa i Vintertiden.

Hvad Artens Udbredelsesgrænse mod Nord angaar, da omtaler FENCKER (17, pag. 245) Skarven som almindelig — ogsaa som ynglende — ved Upernivik (72°—73° n. Br.). Nord herfor forekommer den ikke og kendes saaledes slet ikke af Eskimoerne i Thule Distrikt (Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH).

Efter Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921« yngler Skarven i Vest-Grønland, som følger:

paa 72°—73°	n. Br.	findes den	almindelig ynglende
— 70°—71°	—	— —	sjældent —
— 68°—69°	—	— —	flere Steder —
— 66°—67°	—	— mange	—
— 64°—65°	—	— en Del	—
— 62°—63°	—	nævnes den ikke	
— 60°—61°	—	yngler den ikke.	

Selv har jeg (2, pag. 190) for Strækningen 70°—71° n. Br. oplyst, at der her neppe yngler over 5 Par aarlig; og jeg har tilføjet: »i det hele er Skarven i rask Udryddelse i Nordgrønland«.

Ogsaa SCHIØLER (13, II. pag. 45) bemærker herefter: »Tidligere var

Skarven ret almindelig ynglende flere Steder paa Vestkysten, men efterhaanden er den bleven sjeldnere«.

Résumé: Skarven kendes fra hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik Distrikt; Nord herfor forekommer den ikke. Den træffes ynglende overalt i dette Udbredelsesomraade med Undtagelse af dets sydligste Del; den kendes i Almindelighed ikke som ynglende i Julianehaab og kun sparsomt i Frederikshaab Distrikt. De nordfor Egedesminde Distrikt ynglende Skarve trækker om Efteraaret mod Syd og forøger som Vintergæster i nogen Grad Artens Antal i de sydligere Distrikter.

V. Rovfugle (*Raptatores*).

A. Falke (*Falconidae*).

15. **Amerikansk Vandrefalk.** *Falco peregrinus anatum* Bp.

Amerikansk Vandrefalk forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—74° n. Br., men noget afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de forskellige Dele af denne Strækning.

Winge (17, pag. 247) meddeler, at »Vandrefalken ikke er sjælden som ynglende langs Grønlands Vestkyst, baade i Syd og Nord. Som Trækfugl skal den, i hver Fald oftest, komme forholdsvis sent til Landet, og den vandrer igjen bort i Oktober«.

For Syd-Grønlands Vedkommende siger Müller (10, pag. 27) kun, at »Vandrefalken kommer til Landet om Foraaret og forlader det igen om Efteraaret. Den yngler overalt«.

Fencker (5, pag. 47) oplyser for Nord-Grønland: »Vandrefalken er i Nordgrønland, uden dog at kunne kaldes sjælden, langtfra almindelig, navnlig ved Nordcolonierne (70°—74° n. Br.); derimod ses den aarlig ved Colonierne omkring Diskobugten (68°—70° n. Br.)«.

Selv har jeg (2, pag. 191) udtalt, at enkelte Vandrefalke formentlig aarlig vil træffes, ogsaa som ynglende, paa 70°—71° n. Br.

Sandsynligvis kan Arten i Vest-Grønland træffes ynglende saa nordligt, som den i det hele forekommer.

Nordfor Upernivik Distrikt (74° n. Br.) vides Vandrefalken ikke iagttaget; den nævnes ikke hos Freuchen (6) i hans Oversigt over Fuglene paa 76°35′ n. Br.

I »Danmarks Fugle« III pag. 403 ff. meddeles følgende: »I Vest-Grønland er Vandrefalken kendt fra Sydspidsen helt op til ca. 74° n. Br., og den findes spredt ynglende over hele denne Strækning, dog øjensynlig faatallig i Umanaks og Uperniviks Distrikter (70°—74° n. Br.). — — — Fra Grønland trækker Vandrefalken bort om Vinteren«.

Overfor denne sidste Oplysning maa jeg dog nævne, at paalidelige

Iagttagere har meddelt mig, at ikke alle Individer hver Vinter forlader Strækningerne paa 63°—64° n. Br., selvom Arten som Helhed forlader Grønland for Vinteren.

Résumé: Vandrefalken kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik Distrikt, men aftagende i Antal mod Nord, og nordfor Upernivik er den ikke iagttaget. Den træffes ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade. Enkelte (maaske yngre) Individer overvintrer i milde Vintre i Frederikshaab og Godthaab Distrikter, men langt Størstedelen af Arten forlader Grønland om Efteraaret.

16. **Holbølls, Labrador- og Grønlandsk Jagtfalk.** *Falco rusticolus holboelli Sharpe & obsoletus* Gm. *& candicans* Gm.

Jagtfalken forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., men ret afvigende i Forekomstmaade indenfor de enkelte Dele af denne Strækning. Arten træffes iøvrigt ogsaa nordfor den nævnte, her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br. (Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH).

(Da nærværende Arbejde, som oplyst i Indledningen, for en væsentlig Del hviler paa Meddelelser fra grønlandske Iagttagere, og da den grønlandske Befolkning ikke skelner mellem de forskellige Racer af Jagtfalken, vil det her være nødvendigt at betragte disse Racer under eet. I »Danmarks Fugle« III, pag. 357 og 367 er ganske vist anført særlige eskimoiske Navne for Labrador-Jagtfalk og for Grønlandsk Jagtfalk, men disse Navne betyder, som jeg tidligere (1, pag. 89) har oplyst, slet og ret: den mørke og den lyse Jagtfalk og bruges i Flæng om alle tre Racer, som jo ogsaa erfaringsmæssigt selv for en Fagmand i mange Tilfælde er meget vanskelige — og i den frie Natur ofte umulige — at skelne fra hverandre.)

Hos WINGE (17, pag. 256) findes de efterfølgende Oplysninger: »Jagtfalken er almindelig udbredt som ynglende langs Grønlands Vestkyst. — — Den kan sees i Landet hele Aaret; men fra de nordlige Egne strejfer den tildels mod Syd Efteraar og Vinter, maaske især følgende Ryperne«.

MÜLLER (10, pag. 17) kalder Jagtfalken »meget almindelig og forekommende overalt i Sydgrønland. — — Om Efteraaret, omtrent fra September, trækker Falken fra den nordligere Del af Landet til den sydligere, men heller ikke længere, og tilbage igen om Foraaret. I de to sydligste Distrikter, Frederikshaabs og Julianehaabs (60°—62° n. Br.), vare Falkene om Efteraaret og Vinteren meget hyppigere end i den mellemste Del, Sukkertoppen og Holstensborgs Distrikter (65°—68° n. Br.), medens de omvendt om Sommeren ikke vare nær saa hyppige som i de to sidstnævnte Distrikter«.

Fencker (5, pag. 44) betegner Jagtfalken »som jævnt udbredt over hele Nordgrønland lige til Upernivik (73° n. Br.). Dog er der en kelte af Districterne, hvori den er hyppigere end i andre, saaledes i Umanaks (70°—71° n. Br.) og Godhavns District (69°—70° n. Br.). — — Ved Upernivik er den ingenlunde sjælden«.

For Umánaq Distrikts Vedkommende (70°—71° n. Br.) har jeg (2, pag. 191) oplyst, at der aarlig findes ca. 30 Par i Distriktet (ca. 12.000 km²) i Yngletiden, medens Antallet sikkert formindskes en Del i Vintermaanederne.

I »Danmarks Fugle« III, pag. 376 ff. udtales, at man endnu kun ved meget lidt om de tre Racers Fordeling indenfor Omraadet. *F. r. candicans* er dog tydeligt nok fortrinsvis de koldeste Regioners Falk — — men i Vintertiden, og mere tilfældigt til andre Tider af Aaret, kan de hvide Falke ogsaa træffes langs de mildere Kyster af Grønland. — — *F. r. obsoletus* maa antages at være at træffe i Omraadet omkring Godthaabsfjord (64° n. Br.) og Syd herfor. Et enkelt Eksemplar af *f. r. obsoletus* er dog i Yngletiden skudt helt oppe ved Umánaq (70° n. Br.). (Eksemplaret er omtalt af mig (2, pag. 191); jeg antog det dengang for *f. r. islandicus*, men senere Undersøgelse paa Un. Zool. Mus. har ført til det anførte Resultat.) — — I den sydligste Del af Syd-Grønland er Jagtfalken hyppigst som overvintrende, idet øjensynlig kun faa helt forlader Grønland. Træk sydpaa begynder i Slutningen af August. — Nordpaa fra Syd-Grønland bliver Antallet af mørke Falke lavere, af hvide højere; endnu i Umánaq Distrikt (70°—71° n. Br.) kan mørke Falke dog forekomme som Ynglefugle (se ovenstaaende); dog er her *F. r. candicans* langt den almindeligste. — — Fra Upernivik Distrikt (72°—73° n. Br.) synes Jagtfalken at vandre bort om Vinteren; det er ikke bekendt, at den er iagttaget her eller nordligere midtvinters.

Freuchen (6, pag. 102) omtaler Jagtfalken som Trækfugl ved 76°35′ n. Br. med Ankomst omkring den første Maj. For mig er som gennemsnitlig Ankomstdato til denne Egn opgivet den 20. April.

Efter Meddelelse fra Dr. Lauge Koch maa Jagtfalken betegnes som meget faatallig forekommende nordfor 78° n. Br.; den er dog iagttaget helt oppe ved Grønlands Nordspids (83°40′ n. Br.), uden at det naturligvis er muligt at afgøre, om det paagældende Individ stammede fra Grønlands Vestkyst eller fra den ikke her omhandlede Østkyst.

Efter de for mig foreliggende 55 Oplysninger om Jagtfalkens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. maa Arten betegnes som Standfugl paa Strækningen 60°—72° n. Br. Nord herfor kendes den som Trækfugl lige til Landets nordligste Punkt.

Jagtfalken træffes ynglende overalt i sit Udbredelsesomraade; Freuchen (6, pag. 102) nævner den udtrykkelig som ynglende ved 76°35′ n. Br.

Résumé: Jagtfalken kendes i hele Vest-Grønland fra Landets Syd- til dets Nordspids, dog kun sjældent forekommende nordfor Isgrænsen ved Kap Alexander, hvor Naturforholdene i det hele sætter en Grænse for et rigere Fugleliv. Arten yngler i hele det anførte Udbredelsesomraade, talrigst maaske i Sukkertoppen og Holsteinsborg Distrikter. Falken er Standfugl fra Kap Farvel til Upernivik Distrikts sydlige Halvdel, idet dog en ikke ringe Del trækker sydpaa om Efteraaret, hvorfor Arten i Vintermaanederne træffes i tydelig forøget Antal særlig i Godthaab, Frederikshaab og Julianehaab Distrikter.

17. **Grønlandsk Havørn.** *Haliaëtus albicilla groenlandicus* Brehm.

Grønlandsk Havørn forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—73° n. Br., men ret afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de forskellige Dele af denne Strækning.

WINGE (17, pag. 260) meddeler, at »Havørnen er almindelig udbredt som ynglende langs det meste af Vestkysten. — — — I Syd-Grønland er den Standfugl; fra Nord-Grønland vandrer den for Vinteren mod Syd for til ubestemt Tid om Foraaret at vende tilbage«.

Ogsaa MÜLLER (10, pag. 7) siger, at »Havørnen forekommer overalt i Grønland og er temmelig hyppig«.

Rigtigere oplyser dog FENCKER (5, pag. 42) om Artens Forekomst i Nord-Grønland: »Havørnen synes ingenlunde at være hyppig i Nordgrønland, og det er egentlig kun i Egedesminde og Christianshaab Districter, at den forekommer nogenlunde hyppigt, navnlig i det førstnævnte af disse«.

Efter de for mig foreliggende 42 Oplysninger om Havørnens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. kan Arten betegnes som en ret faatallig Standfugl paa Strækningen fra 60°—68° n. Br. Nord herfor forekommer Havørnen kun paa Strejftog. For Strækningen 70°—71° n. Br. har jeg tidligere (2, pag. 193) oplyst, at den kun kendes som tilfældig Gæst, og for 72°—73° n. Br. har FENCKER (17, pag. 262) betegnet den som sjælden.

GREELY (17, pag. 262) vil vide, at den er set paa 82° n. Br., men det kan i saa Tilfælde kun have drejet sig om en tilfældig Undtagelse; Havørnen er efter Dr. LAUGE KOCH's Meddelelse til mig ukendt af Eskimoerne i Thule Distrikt.

Fra den nordligste Del af dens nævnte Udbredelsesomraade trækker en Del Havørne om Vinteren mod Syd og vender om Foraaret tilbage nogen Tid efter Ederfuglenes Tilbagevenden til de samme Egne. Saaledes er for mig den 21. April opgivet som Gennemsnitsdato for Ørnens Ankomst til 69° n. Br.

Havørnen yngler i Udbredelsesomraadet fra 60°—68°55′ n. Br. (se 2, pag. 193).

Overensstemmende hermed oplyses i »Danmarks Fugle« III, pag. 84: »Ved Vestkysten af Grønland forekommer den som ikke sjælden Ynglefugl fra omkring Diskobugten i Nord til Kap Farvel i Syd«.

Résumé: Havørnen kendes i hele Vestgrønland fra Kap Farvel til Upernivik; i nogenlunde Antal forekommer den i Julianehaab, Frederikshaab, Godthaab, Sukkertoppen, Holsteinsborg og Egedesminde Distrikter samt i Egnene sydøst for Disko-Bugt. Nordligere ses kun enkelte omstrejfende Individer. I det Omraade, i hvilket Arten er nævnt som nogenlunde almindelig, træffes den ogsaa ynglende. Om Efteraaret trækker nogle af de i Disko-Bugt, Egedesminde og Holsteinsborg Distrikter ynglende Havørne mod Syd, og Artens Antal vil derved i nogen Grad forøges i Vintertiden i de sydligere liggende Distrikter.

VI. Strandløber-Maagegruppen (*Charadriiformes*).

A. Hjejlefugle (*Charadriidae*).

18. **Stenvender.** *Arenaria interpres interpres* (L.).

Stenvenderen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og iøvrigt ogsaa nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 82° n. Br., men intetsteds som overvintrende.

Winge meddeler (17, pag. 155), at »Stenvenderen, efter Holbøll, ikke er sjelden som ynglende paa Øerne langs Vestkysten, baade i Syd- og Nord-Grønland. — — Den er en sent kommende Trækfugl, der paa Vestkysten først viser sig ved Slutningen af Maj; i September trækker den bort«.

Ogsaa Schiøler (13, II. pag. 46) kalder den »almindelig ynglende paa Vestkysten«.

Som gennemsnitlig Ankomsttid til 69° n. Br. er for mig opgivet 13. Maj (1926—30 inkl.). For 73° n. Br. har Fencker (17, pag. 156) 31. Maj (1886—89 inkl.). Ved 82° n. Br. saa Dr. Lauge Koch (efter Meddelelse til mig) i 1922 den 3. Juni de første Stenvendere, en lille Flok paa 7 Individer.

Fencker nævner, at Arten yngler paa 69° n. Br. For 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 162) betegnet Stenvenderen som formentlig ynglende. Paa Strækningen 72°—74° n. Br. yngler den efter Fencker. Ved 76° n. Br. er den (efter Freuchen — 6, pag. 105) den om Sommeren hyppigst forekommende af Vaderne. Stationsbestyrer Hans Nielsen har dog meddelt mig, at efter hans Skøn maa Mængdeforholdet for Vadefuglearterne i Thule Distrikt blive et noget andet, nemlig ubetinget talrigst Præstekrave, derefter Sortgraa Ryle, saa Islandsk Ryle, og herefter Thorshane og først paa femte Plads i Rækken Stenvenderen.

BESSELS (17, pag. 157) omtaler store Flokke af gamle og unge Stenvendere i August ved 82° n. Br.

Résumé: Stenvenderen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt. Saavidt for mig oplyst træffes Arten ikke (som tidligere antaget) ynglende sydfor Disko-Bugt; hyppigere som ynglende synes den paa Vestkysten kun at træffes i Upernivik og Thule Distrikt. Stenvenderen forlader Grønland om Efteraaret.

B. Sneppefugle (*Scolopacidae*).

19. **Odinshane.** *Phalaropus lobatus* (L.).

Odinshanen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—76° n. Br., noget aftagende i Antal i den nordlige Del af Udbredelsesomraadet og intetsteds som overvintrende.

Efter WINGE (17, pag. 172) findes »Odinshanen almindelig ynglende langs det meste af Vestkysten. — — Den skal komme i de sidste Dage af Maj; bort vandrer den sidst i September«.

Ogsaa SCHIØLER (13, II. pag. 46) betegner den som »almindelig ynglende paa Vestkysten«.

Som gennemsnitlig Ankomsttid er for mig opgivet

til 64° n. Br. 15. Maj
68° — 21. -

Polar-Eskimoerne har ikke særskilte Navne for de enkelte Vadefuglearter (herfra dog undtagen Thorshane »den brune« og Islandsk Ryle »den store brune«), men betegner dem alle som »Smaafugle«. En Del af disse Eskimoer kender dog godt Odinshanen, og Stationsbestyrer HANS NIELSEN har yderligere (efter Meddelelse til mig) set 3 Individer af denne Art paa 76°30′ n. Br.

At Arten yngler højt op mod Nordgrænsen for sin Udbredelse i Vest-Grønland, er omtalt af FENCKER (17, pag. 173) for 72°—73° n. Br. og af mig (2, pag. 163) for 70°—71° n. Br.

Résumé: Odinshanen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og et Stykke op i Thule Distrikt, omend sparsommere forekommende i Distrikterne nordfor Disko-Bugt. Arten vides ikke iagttaget i den nordlige Del af Thule Distrikt. Odinshanen træffes ynglende i hele det nævnte Udbredelsesomraade til langt mod Nord, saaledes i alt Fald endnu i Upernivik Distrikt. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

20. **Sortgraa Ryle.** *Calidris maritima maritima* (Brünn.).

Den Sortgraa Ryle forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og iøvrigt ogsaa nordfor denne her omhandlede Strækning helt op til 82° n. Br. (BESSELS, 17, p. 169).

WINGE (17, pag. 164) meddeler, at »Den Sortgraa Ryle yngler almindelig langs Vestkysten. Aaret rundt bliver den i Landet. Om Vinteren findes den, siger HOLBØLL, saa langt nordefter, som Havet er isfrit; den lever da i Syd-Grønland i Flokke, der bliver talrigere, alt som Vinteren tiltager og tvinger flere Fugle til at drage mod Syd«.

Herom oplyser MÜLLER yderligere (10, pag. 68): »Den træffes om Vinteren hyppigere i den sydligere Del af Sydgrønland end i den nordligere, og jeg antager derfor, at den delvis trækker Syd paa om Vinteren, thi om Sommeren er den lige talrig overalt«.

SCHIØLER (13, II. pag. 46 og 52) kalder den »almindelig ynglende paa Vestkysten. — Som eneste Vadefugl holder den sortegraa Ryle Vinteren ud i Grønland«.

Efter de for mig foreliggende 37 Oplysninger om den Sortgraa Ryles Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926 30 inkl. er Arten Standfugl paa Strækningen fra 60°—68° n. Br.

Saa snart Tøbruddet tillader det, trækker de nordfra komne tilbage; saaledes er den 8. April opgivet for mig som Artens gennemsnitlige Ankomstdato til 69 n. Br.

Den Sortgraa Ryle træffes ynglende overalt i det nævnte Udbredelsesomraade; endnu ved 76 35' n. Br. nævner FREUCHEN (6, pag. 105 den som almindelig ynglende.

Résumé: Den Sortgraa Ryle kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt og træffes ynglende i samtlige vestgrønlandske Distrikter. Da de nordfor Egedesminde Distrikt ynglende Ryler om Efteraaret maa trække mod Syd for Islægget, og da ogsaa en Del af i alt Fald de i Holsteinsborg Distrikt ynglende Fugle tvinges mod Syd, forøges Artens Antal i mærkbar Grad i Vintertiden i Syd-Grønland, særlig i Godthaab, Frederikshaab og Julianehaab Distrikter.

C. Maager (*Laridae*).

21. **Svartbag.** *Larus marinus* (L.).

Svartbagen forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60 72 n. Br., men ret afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de enkelte Dele af denne Strækning.

WINGE meddeler (17, pag. 180), at »Svartbagen findes som ret almindelig ynglende langs Grønlands Vestkyst, mod Nord neppe nok saa langt som til Upernivik, talrigst i Syd-Grønland, efter HOLBØLL maaske almindeligst mellem 63 og 66 n. Br. Den er Standfugl; i hvert Fald en Del bliver Aaret rundt ved Ynglestederne«.

MÜLLER (10, pag. 77 bemærker kun, at »Svartbagen yngler paa Øerne langs hele Syd-Grønlands Kyst«.

Som Nordgrænse for Artens Forekomst maa sættes 72° n. Br., hvor FENCKER (17, pag. 182) har set enkelte Individer. Nordligere vides Svartbagen ikke iagttaget; den nævnes saaledes ikke hos FREUCHEN (6). Og i Distriktet lige sydfor ovennævnte, paa 70°—71° n. Br., har jeg (2, pag. 163) karakteriseret den som en sjælden Gæst; det drejer sig her i Reglen om omstrejfende unge Individer.

Efter de for mig foreliggende 15 Oplysninger om Svartbagens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. er Arten Standfugl paa Strækningen 60°—66° n. Br. Dog synes ogsaa fra de nordligste af disse Breddegrader en Del af Fuglene — særlig gamle Individer — at trække sydpaa om Efteraaret. Naar HOLBØLL (8, pag. 51) udtrykkelig kalder Svartbagen »Grønlands egentligste Standfugl«, maa dette da formentlig gælde de paa de sydligere Breddegrader ynglende Individer.

Jeg har tidligere (2, pag. 163) nævnet, at Svartbagens »nordligste faste Yngleplads paa Grønlands Vestkyst er ved 69°30′ n. Br.«. Og i Overensstemmelse hermed kalder SCHIØLER den (13, II. pag. 46) »ret almindelig ynglende paa Vestkysten op til ca. 70° n. Br., dog sjælden i den nordligste Del af sin Udbredelse«.

Résumé: Svartbagen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik, nordfor Disko-Bugt dog kun som en sjælden Gæst. Nordligere end til Upernivik synes den ikke at naa paa sin Omstrejfen. Arten yngler i alle Distrikter sydfra til Disko-Bugts Nordgrænse, men aftagende i Antal i den nordligste Del af sit Yngleomraade. De nordfor Holsteinsborg ynglende Svartbage trækker om Efteraaret mod Syd, og i den nordlige Del af Standomraadet synes det væsentligst at være unge Fugle, som overvintrer. Arten er dog i det hele saa faatallig i Vest-Grønland, at Individmængden i de sydlige Distrikter heller ikke i Vintermaanederne kan siges at naa noget betydeligt Antal.

22 og 23. **Hvidvinget Maage.** *Larus glaucoides* Meyer. **Graamaage.** *Larus hyperboreus* Gunn.

Hvidvinget Maage og Graamaage forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., og i alt Fald Graamaagen træffes ogsaa nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 82° n. Br. (Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH).

Da den grønlandske Befolkning som Regel ikke skelner mellem de to nævnte Arter, er det her — med samme Begrundelse som anført ved Omtalen af Jagtfalkens Racer — nødvendigt at behandle begge Arter under eet.

WINGE (17, pag. 183 ff.) skriver: »Den Hvidvingede Maage er overordentlig almindelig som ynglende langs Grønlands Vestkyst, mindst

almindelig ved den nordlige Del. — — Den er nærmest Standfugl; i Nord-Grønland havde dog Holbøll ikke set den om Vinteren; men ved Syd-Grønlands Kyst er den almindelig paa denne Aarstid. — — — Graamaagen findes som almindelig ynglende langs Vestkysten og ved den sydvestlige Del af Nordkysten. Ved Vestkysten skal den efter Holbøll om Sommeren være almindeligst ved den nordlige Del. Den er nærmest Standfugl; fra Nord-Grønland udvandrer den for største Delen for Vinteren«.

Schiøler (13, II. pag. 52) nævner kun, at om Vinteren maa »de Hvidvingede Maager og Graamaager forlade deres Yngle- og Fiskepladser i Fjordene og søge ud til de yderste Øer, til Isranden og til Vaager, og de nordligst boende kommer sydpaa«.

Ogsaa Müller (10, pag. 75) oplyser blot, at »uagtet baade Hvidvinget Maage og Blaamaage begge ere meget almindelige i hele Grønland, maa dog Hvidvinget Maage siges at være langt den hyppigste«.

Overensstemmende med denne Bemærkning har ogsaa jeg (2, pag. 164 ff.) for 70°—71° n. Br., hvor jeg har anført begge Arter som almindelig forekommende og ynglende, anslaaet Antallet af Hvidvinget Maage til det dobbelte af Graamaagernes Antal.

Freuchen (6, pag. 105) omtaler baade Hvidvinget Maage og Graamaage ved 76°35′ n. Br., men Hvidvinget Maage synes her at være nær ved sin Nordgrænse, hvorimod Graamaage aarlig træffes, saa langt aabent Vand strækker sig mod Nord. Dr. Lauge Koch har saaledes meddelt mig, at han har set den paa 82° n. Br., dog faatallig som Fuglene her i Almindelighed, f. Eks. i Løbet af 4 Dage (2.—5. Juni) kun 5 Graamaager ialt.

Efter de for mig foreliggende 61 Oplysninger om Hvidvinget Maages og Graamaages Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. maa Graamaagen betegnes som delvis Standfugl fra 60°—77° n. Br., medens Hvidvinget Maage er delvis Standfugl paa Strækningen 60°—67° n. Br. og Trækfugl paa 67°—76° n. Br. Det anføres af flere Iagttagere, at det ganske overvejende er de unge Individer af begge Arter, som overvintrer langs Kysten (hvilket ogsaa er overensstemmende med mine Erfaringer), og det er en Selvfølge, at Overvintringen i de Egne, der ligger nordfor det stadig aabne Vand (d. v. s. fra ca. 68° n. Br. og nordefter) maa være betinget af tilstedeværende Vaager, fremkomne enten ved Strøm eller ved Bræudskydning, og at der derfor i det hele kun kan være Tale om et forholdsvis ringe Antal af paa disse Breddegrader overvintrende Maager.

For gamle Individer, som næsten alle synes at forlade Kysten i Vinterens Midte, opgives — uvist for hvilken af de to Arter — som gennemsnitlig Ankomsttid om Foraaret

til 82° n. Br. 2. Juni (*Larus hyperboreus*)
- 76° — 28. April
- 71° — 10. —
- 69° — 25. Marts
- 64° — 16. Februar.

Ved Ankomsten om Foraaret flyver de gamle Fugle (særlig af *Larus hyperboreus*) mange Steder langt — indtil en 100 km — ind over den for Størstedelen endnu ubrudte Is til deres Redepladser i Fjordene.

Hvad Nordgrænsen for de to Arters Yngleomraade angaar, nævner FENCKER (17, pag. 185) Hvidvinget Maage som temmelig almindelig ynglende i Upernivik Distrikt (72°—74° n. Br.), og FREUCHEN (6, pag. 105) omtaler den som stadig forekommende i Højsommeren paa 76°35′ n. Br. Graamaagen er gentagne Gange (17, pag. 189) fundet ynglende endnu helt oppe ved 78°20′ n. Br.

Résumé: Hvidvinget Maage og Graamaage kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, og i alt Fald for Graamaagens Vedkommende saa langt nordpaa, som aabent Vand forefindes. Begge Arter yngler i hele deres nævnte Udbredelsesomraade. Hvidvinget Maage, som over hele Strækningen — dog maaske særlig i dennes sydligere Del — er den talrigste af de to Arter, yngler endnu almindeligt i Upernivik Distrikt og formodentlig i den sydlige Del af Thule Distrikt, medens Graamaagens Yngleomraade synes at naa endnu noget nordligere, til Grænsen for den fastliggende Is nordfor Kap Alexander. Mod Vinteren forlader langt de fleste af de gamle Individer af begge Arter Grønlandskysten, og af Hvidvinget Maage trækker i alle Distrikterne nordfor Egedesminde Distrikt ogsaa de unge Individer mod Syd, hvorimod en Del unge Graamaager bliver Vinteren over saa langt mod Nord (helt op i Thule Distrikt), som der blot findes Steder med det for deres Tilværelse nødvendige aabne Vand.

24. **Ride.** *Rissa tridactyla tridactyla* (L.).

Riden forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og træffes iøvrigt ogsaa endnu nordligere end denne her omhandlede Strækning, helt op til 82° n. Br. (BESSELS 17, pag. 196, se dog Bemærkningen om Nordgrænsen for Stormfuglens Forekomst pag. 24).

WINGE skriver (17, pag. 191): »Riden yngler i uhyre Mængde langs hele Grønlands Vestkyst. — — Den er tildels Standfugl; i hvert Fald kan den om Vinteren sees i grønlandske Farvande. — — Tidlig om Foraaret, allerede i Marts, kan den komme i store Flokke til Vestkysten«.

Derimod bemærker MÜLLER (10, pag. 70): »Riden er ikke Stand-

fugl, idet den ankommer til Sydgrønland i sidste Halvdel af Marts og forlader Landet igen ind i November«.

Efter de for mig foreliggende 12 Oplysninger om Ridens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. er der paa Strækningen 64°—68° n. Br. flere Steder med fremskudt Beliggenhed ud imod Davis-Strædet, hvor Riden — overvejende unge Individer — viser sig saa ofte i Vintermaanederne, at Arten ikke kan siges fuldstændig at forlade Kysten her.

Som gennemsnitlig Ankomsttid for Hovedmængden af Arten samt for de nordligere Distrikters Vedkommende er for mig opgivet

til (73° n. Br. 13. Maj efter FENCKER, 1885—87, — 17, pag. 196.)
- 71° — 29. April[1])
- 69° — 20. —
- 64° — 15. Marts (smnlgn. HOLBØLL — 8, pag. 61 —: imellem 8. og 20. Marts i Flokke til denne Egn, »vort første Foraarstegn«).

Riden yngler i hele det nævnte Udbredelsesomraade; dens nordligste Yngleplads findes efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN paa Hakluyt Ø (77°25′ n. Br.).

Til Oplysning om de grønlandske Riders Træk kan efterfølgende Resultater af Ringmærkning meddeles.

De paa Kortene (Fig. 3 og 4) opførte Resultater er fremkommet, som den følgende Udredning (pag. 40—41) for hver af de fire Serier vil vise.

Der foreligger ialt Efterretning om 34 af de mærkede 375 Individer (d. v. s. om 9 %) efter gennemsnitlig $3^1/_2$ Aars Forløb efter Mærkningen.

I Fuglens første Leveaar vides 7 Individer at være dræbte (1,9 %), i det andet Leveaar ligeledes 7 (1,9 %), i tredie Leveaar 14 (3,9 %) og af de 153 Individer, som mulig er tilbage efter Mærkningen 4 Aar i Forvejen, 6 (3,9 %).

En nærmere Betragtning af de i det første Leveaar nedlagte 7 Individer vil vise, at 3 er dræbt ved Ny Fundland, 1 ved Holland og 3 ved Vest-Grønland, heraf kun 1 ved Mærkningsstedet (Godthaab). De i Fuglens andet Aar dræbte 7 Individer er derimod alle nedlagt ved Vest-Grønland og heraf ikke mindre end 6 ved Godthaab (indenfor 50 km fra Mærkningsstedet). Ogsaa de i Fuglens 3. Leveaar dræbte 14 Individer er alle nedlagte ved Vest-Grønland, de 13 ved Godthaab (Mærkningsstedet for disse) og 1 ved Qutdligssat (ca. 100 km sydfor dens Mærk-

[1]) For 70°—71° n. Br. har jeg tidligere (2, pag. 168) nævnet, at Riden »indfinder sig saa tidligt som i de sidste Dage af April i Smaaflokke, som trækker ind paa korte Besøg ved Ynglepladserne, ofte over 100 km over den fastliggende Fjordis«.

Fig. 3. 375 Individer af *Rissa tridactyla tridactyla*, mærkede som Unger August 1926 og Juli—August 1927 ved Qôrqut, Godthaab (64°10′ n. Br.) samt ved Paorgnat og Agpatsiait, Umánaq (70°40′ n. Br.). Efterretningerne om Forekomsten ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—1930. ★ Mærkested. • Sted, hvor et af de omtalte Individer er dræbt.

ningssted ved Umánaq). Endelig er de 6 i deres 4. Leveaar dræbte alle nedlagte ved Mærkningsstederne (henholdsvis Godthaab og Umánaq).

Fraregnet det første Aar er det altsaa en sjælden Undtagelse, at Fuglene er trufne i væsentlig Afstand fra det Sted, hvor de er udrugede.

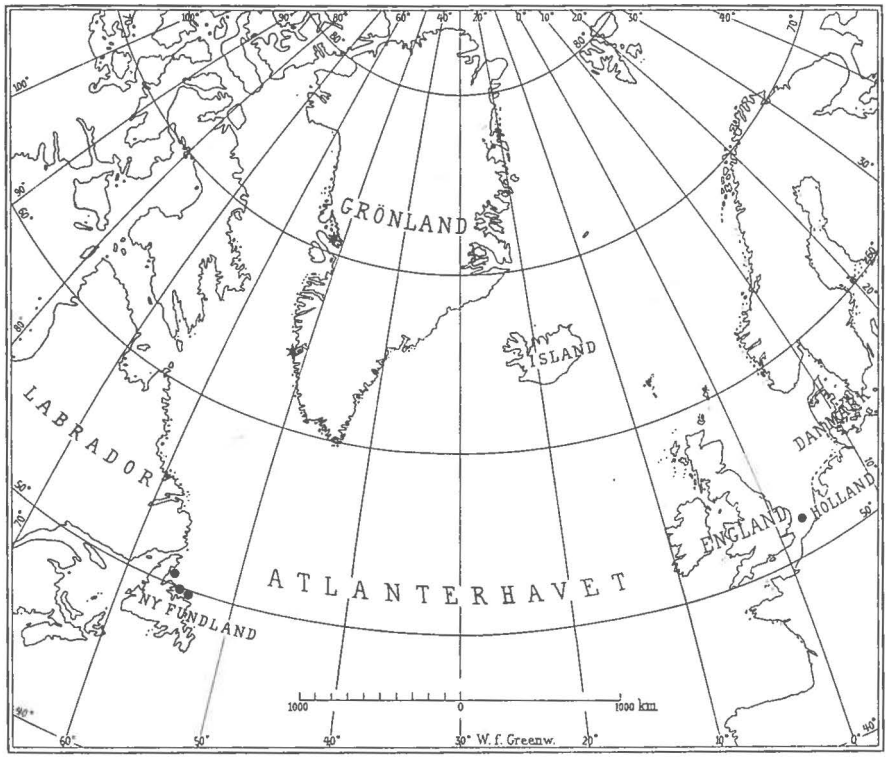

Fig. 4. 375 Individer af *Rissa tridactyla tridactyla*, mærkede som Unger August 1926 og Juli—August 1927 ved Qôrqut, Godthaab (64°10′ n. Br.) samt ved Paorgnat og Agpatsiait, Umánaq (70°40′ n. Br.). Efterretningerne om Forekomsten udenfor Grønland i Aarene 1926—1930. ★ Mærkested. • Sted, hvor et af de omtalte Individer er dræbt.

Som Kortet vil vise, har de fire udenfor Grønland skudte Fugle — hvor stor end Afstanden imellem dem ellers har været — alle opholdt sig tæt ved 50° n. Br.

Disse fire Individer (3 ved Ny Fundland, 1 ved Holland) skriver sig alle fra Mærkningen i 1926, og af disse er de 3 (2 ved Ny Fundland — en tilbagelagt Distance paa ca. 2000 km — og 1 ved Holland — en Distance paa 6000 km) mærkede ved Godthaab, medens den fjerde (ogsaa nedlagt ved Ny Fundland) var fra det 700 km nordfor Godthaab liggende Umánaq (den tilbagelagte Distance ca. 3000 km).

Af de i 1927 mærkede er derimod ingen truffet udenfor Grønland, men 2 Individer er i det første Aar efter Mærkningen trufne ved Grønlands Vestkyst, begge en Del nordligere end Mærkningsstedet. Det ene af disse Individer blev skudt en Maanedstid efter at være blevet mærket som Redeunge, og ogsaa fra Mærkning af andre Maagearter kendes Eksempler paa, at unge Fugle efter at have forladt Reden er fløjet mod Nord i Søgen efter Føde i Tidsrummet, før Artens Sydtræk begynder.

Rissa tridactyla 1. Serie	1926	1927	1928	1929	1930	I Løbet af 4 Aar ialt Ant. Indiv. dræbt
Januar..	..	..	..	..	..	Januar ..
Februar.	..	..	..	..	..	Februar ..
Marts...	..	..	..	..	..	Marts
April ...	..	1 dr. ved Ny Fundland[3])	1 dræbt ved Godthaab	6 dræbt ved Godthaab	2 dræbt ved Godthaab	April 10
Maj	..	..	..	2 dræbt ved Godthaab	1 dræbt ved Godthaab	Maj 3
Juni....	..	..	1 dræbt ved Godthaab 1 dræbt ved Egedesm.	..	..	Juni 2
Juli	..	..	..	1 dræbt ved Godthaab	2 dræbt ved Godthaab	Juli 3
August .	149 Individer mærkede ved Godthaab	..	..	..	..	August ..
Septbr. .	..	..	..	..	..	Septbr. ..
Oktbr. .	..	..	..	..	..	Oktbr. ..
Novbr...	1 dr. ved Ny Fundland[1]) 1 dræbt ved Holland[2])	..	..	..	..	Novbr. 2
Decbr. .	..	..	..	..	..	Decbr. ..
Ialt...	2 dræbte	1 dræbt	3 dræbte	9 dræbte	5 dræbte	Ialt 20

[1]) Bonavista Bay [53° w. f. Grw. 49° n. Br.]. — [2]) Nord-Hinder Fyrskib [2°30′ ø. f Grw. 51°30′ n. Br.]. — [3]) Bonavista Bay [53° w. f. Grw. 49° n. Br.].

Rissa tridactyla 2. Serie	1927	1928	1929	1930	I Løbet af 3 Aar ialt Ant. Indiv. dræbt
Januar ..	..	..	..	..	Januar ..
Februar..	..	..	—	..	Februar ..
Marts....	..	..	..	..	Marts ..
April	..	..	2 dræbt ved Godthaab	2 dræbt ved Godthaab	April 4
Maj	..	..	1 dræbt ved Godthaab	..	Maj 1
Juni.....		1 dræbt ved Holsteinsborg	1 dræbt ved Godthaab	1 dræbt ved Godthaab	Juni 3
Juli	..	..	..	..	Juli ..
August ..	150 Individer mærkede ved Godthaab	..	..	1 dræbt ved Godthaab	August 1
Septbr. ..	1 dræbt ved Jakobshavn	..	..	..	September 1
Oktober .	1 dræbt ved Godthaab	..	..	..	Oktober 1
November	..	..	..	..	November ..
Decbr....	..	..	..		December ..
Ialt...	2 dræbte	1 dræbt	4 dræbte	4 dræbte	Ialt 11

Rissa tridactyla 3. Serie	1926	1927	1928	1929	1930	I Løbet af 4 Aar ialt Antal Individer dræbt
Januar ..	..	..	..	..	..	Januar ..
Februar..	..	..	..	..	..	Februar ..
Marts....	..	..	..	..	..	Marts ..
April	..	..	..	..	..	April ..
Maj	..	..	..	..	..	Maj ..
Juni.....	..	..	..	..	1 dræbt ved Umánaq	Juni 1
Juli	..	..	..	..	..	Juli ..
August ..	20 Individer mærkede ved Umánaq	..	..	..	..	August ..
Septbr. ..	..	..	..	..	..	September ..
Oktober .	..	..	..	..	..	Oktober ..
November	1 dræbt ved Ny Fundland[1])	..	..	..	..	November 1
Decembr.	..	..	..	..	..	December ..
Ialt...	1 dræbt	..	..	..	1 dræbt	Ialt 2

[1]) White Bay [56° w. f. Grw. 50° n. Br.], se ogsaa F. C. Lincoln (9, pag. 4).

Rissa tridactyla 4. Serie	1927	1928	1929	1930	I Løbet af 3 Aar ialt Antal Individer dræbt
Januar	..	..	..	..	Januar ..
Februar.....	..	..	..	..	Februar ..
Marts.....	..	..	..	..	Marts ..
April	..	..	..	..	April ..
Maj	..	..	..	1 dræbt ved Qutdligssat	Maj 1
Juni.....	..	..	..	..	Juni ..
Juli	56 Individer mærkede ved Umánaq	..	..	..	Juli ..
August	..	..	..	..	August ..
September ..	..	..	..	..	September ..
Oktober	..	..	..	..	Oktober ..
November...	..	..	..	..	November ..
December...	..	..	..	..	December ..
Ialt...	..	..	..	1 dræbt	Ialt 1

Iøvrigt synes unge Fugle jo ikke at have en saa udviklet Orienteringsevne som de gamle, ligesom det vel ogsaa er nærliggende at tillægge den herskende Vindretning en væsentlig Betydning for de unge

Individers Vandringer (som altsaa kan strække sig indtil 6000 km i Løbet af 3 til 4 Maaneder, d. v. s. indtil gennemsnitlig ca. 60 km i Døgnet). Sikkert synes det i alt Fald, at stærk Modvind kan hindre Individer i at følge Artens sædvanlige Trækretning.

Ved Bedømmelsen af det Faktum, at kun Første-aars-fugle vides skudte udenfor Grønland, maa det erindres dels, at disse unge Fugle er langt mere tillidsfulde end de ældre, dels at de erfaringsmæssigt er mere tilbøjelige til at følge Kysterne, og af begge disse Grunde i højere Grad udsætter sig for Efterstræbelser fra Menneskenes Side.

Hvor stor en Betydning for Vurderingen af Meddelelserne om det nedlagte Antal der maa tillægges Intensiteten af Menneskets Efterstræbelse, vil fremgaa af det Faktum, at der foreligger Meddelelse om, at 8,3 % af de ved Godthaab mærkede Individer senere atter er nedlagt ved dette Sted, medens af de ved Umánaq mærkede kun 1,5 % er rapporteret nedlagt i denne Egn, hvor Fuglejagt da ogsaa spiller en langt ringere Rolle for Befolkningen end i Egnen om Godthaab.

Résumé: Riden kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, saa langt mod Nord som aabent Vand strækker sig. Den forekommer i betydelig Mængde i samtlige Distrikter, ogsaa som ynglende, helt op i Thule Distrikt. Om Efteraaret forlader Hovedmængden Grønland; men nogle — mest unge — Individer kan dog Vinteren igennem til Stadighed træffes nær Kysten i alt Fald paa Strækningen fra Godthaab til Egedesminde Distrikt. De paa Vestkysten udrugede Rider er iøvrigt trufne som 5—10 Maaneder gamle Fugle paa begge Sider af Atlanterhavet paa 50° n. Br. Som udvoksne Fugle viser Riderne en udpræget Tilbøjelighed til som Yngleplads at opsøge de samme Egne, hvor de selv er udrugede.

25. **Ismaage.** *Pagophila eburnea* (Phipps).

Ismaagen forekommer i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., men dog særlig nordfor denne her omhandlede Strækning, i alt Fald helt op til 82° n. Br. (BESSELS, 17, pag. 203). Arten maa betegnes som Trækfugl, trækkende mod Nord og Syd langs Grønlandskysten.

WINGE (17, pag. 201) skriver: »Ismaagen er funden ynglende ved Grønlands Nordkyst; maaske yngler den ogsaa nordligst paa Vestkysten; — — sydligere viser den sig kun mere tilfældig ved Kysterne«.

Ogsaa MÜLLER (10, pag. 69) anfører: »Ismaagen forekommer kun sporadisk i Sydgrønland, hyppigst om Efteraaret eller om Vinteren efter stærke Storme«.

Derimod kalder SCHIØLER (13, II. pag. 47 og 52) den »almindelig langs Vestkysten — og ynglende paa Nordkysten. — — Fra det højeste Nord kommer Ismaagerne om Vinteren ned langs Grønlands Kyster for at fiske i Vaager og Render«.

Denne SCHIØLERS Skildring giver imidlertid ikke noget korrekt Billede; endnu saa nordligt som paa 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 171) betegnet Ismaagen som en »kun sparsomt og paa korte Besøg optrædende Gæst«.

Først paa 72°—74° n. Br. er den af FENCKER (17, pag. 202) betegnet som temmelig almindelig Foraar og Efteraar, dog neppe ynglende i Egnen.

Ved 76°35′ n. Br. forekommer den aarlig i anseligere Antal (FREUCHEN, 6, pag. 106); som dens gennemsnitlige Ankomsttid til denne Egn er for mig opgivet den 6. Juni.

Nordfor Kap Alexander (78°30′ n. Br.) nævnes den som ret almindelig forekommende af KN. RASMUSSEN (7, I. pag. 542), og efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN maa Sydgrænsen for Artens Yngleomraade sættes her.

Paa 80°05′ n. Br. saa Dr. LAUGE KOCH efter Meddelelse til mig et Par redebyggende Ismaager den 19. Juni 1922, og ved de tidligere (pag. 24) nævnte Strømsteder paa samme Breddegrad betegner han Ismaagen som den almindeligst forekommende Maage.

Résumé: Ismaagen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt. I nogenlunde Antal træffes den dog kun i Upernivik, men særlig i Thule Distrikt. Den yngler i den nordlige Del af Thule Distrikt. Om Efteraaret forlader den sine Ynglepladser og træffes i Vintermaanederne til Søs udfor Grønlandskysten fra Disko-Bugt og sydefter, ved hvilken Kyst den hyppigst, dog sjældent i noget større Antal, viser sig efter længere Tids stormende Vejrforhold.

26. **Havterne.** *Sterna macrura* Naum.

Havternen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og iøvrigt ogsaa nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br. (Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH), men intetsteds som overvintrende.

WINGE (17, pag. 204) skriver: »Havternen findes som almindelig ynglende Trækfugl langs Vestkysten; talrigst synes den at være i Nord-Grønland; efter HOLBØLL er der en Strækning paa Vestkysten, omtrent mellem $65^1/_2$ og $67^1/_2$, hvor den ikke yngler. — — Den skal, efter HOLBØLL, vise sig i Davis-Strædet allerede i April, men ikke komme til Ynglepladserne paa Vestkysten førend i Maj. — — I Oktober skal den endnu kunne ses i Davis-Strædet«.

Yderligere oplyser MÜLLER (10, pag. 69), at Ternen yngler i hele Syd-Grønland med Undtagelse af Strækningen fra Søndre til Nordre Strømfjord (66°—67°30′ n. Br.). Ved Julianehaab (60° n. Br.) yngler den kun faatallig og kun i den nordligste Del af Distriktet; ved Fre-

derikshaab (61°—62° n. Br.) bliver den hyppigere, ved Godthaab (63°—64° n. Br.) almindelig, ved Sukkertoppen (65° n. Br.) er den paa sine Steder endog talrig, hvorimod den ikke yngler i Holsteinsborg Distrikt (66°—67° n. Br.). Derimod er den igen meget talrig ved Egedesminde (68° n. Br.).

SCHIØLER (13, II. pag. 47 og 55) kalder Havternen »almindelig ynglende paa Vestkysten; Trækfugl. — Endnu medens Kystisen ligger, kan Havternen om Foraaret ses i Grønland. — — Ternen er hyppigst og talrigst i sin nordligste Udbredelse i Grønland«.

Denne SCHIØLERS Skildring giver imidlertid et noget misvisende Billede. I Virkeligheden træffes Havternen i størst Mængde ynglende — og den forekommer i Almindelighed sjældent ved Land i blot ringe Afstand fra Ynglepladserne — i Godthaab og Sukkertoppen Distrikt (63°—65° n. Br.) samt i Egedesminde Distrikt og de tilstødende Egne om Disko-Bugts sydlige Del (68° n. Br.), hvilket ogsaa stemmer overens med Meddelelserne i Distriktsbeskrivelserne i »Grønland, 1921«, I & II.

Ved 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 173) betegnet Havternen som »en aarligt i betydeligt Antal ynglende Trækfugl«.

Ved 76°35′ n. Br. nævner FREUCHEN (6, pag. 103) den som ynglende, ligesom KN. RASMUSSEN (7, I. pag. 533) meddeler, at en Mængde Terner ruger paa Three Sisters Bess (76°45′ n. Br.). Helt op til 83° n. Br. har Dr. LAUGE KOCH (efter Meddelelse til mig) truffet den, omend faatalligt, som ynglende; den 10. August 1921 saa han Smaaflokke herfra trækkende sydpaa over Indlandsisen.

Efter de for mig foreliggende 111 Oplysninger om Havternens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. maa Havternen betegnes som en over hele Kysten — men i meget forskellig Mængde paa de enkelte Strækninger — udbredt Trækfugl, hvis gennemsnitlige Ankomsttid er opgivet, som følger:

Til	Maj	Juni
76°—77° n. Br.	..	18.
74°—75° —	..	3.
72°—73° —	28.	..
70°—71° —	21.	..
68°—69° —	16.	..
66°—67° —	19.	..
64°—65° —	17.	..
62°—63° —	16.	..
60°—61° —	22.	..

Herefter vil det ikke forekomme usandsynligt, at Havternen om Foraaret forekommer overalt i Davis-Strædet op til ca. 70° n. Br., hvor-

fra den paa nærmest det samme Tidspunkt søger ind mod Land paa det meste af Strækningen fra 62°—69° n. Br. og derefter breder sig mod Syd og Nord, saa snart Forholdene tillader det.

Ved 60°30′ n. Br. blev i 1928 de sidste Terner sete den 2. Oktober.

Résumé: Havternen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og nordefter lige til Landets Nordgrænse og yngler almindelig udbredt over hele denne Strækning, dog kun i ringe Mængde i Julianehaab, Jakobshavn og Ritenbenk Distrikter og slet ikke i Holsteinsborg Distrikt. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

27. **Lille Kjove.** *Stercorarius longicaudus* Vieill.

Lille Kjove forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 68°—77° n. Br., men særlig dog nordfor den nævnte Grænse for denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br. (Meddelelse fra Dr. Lauge Koch); intetsteds dog som overvintrende.

Winge (17, pag. 210) skriver: »Den Lille Kjove yngler paa den nordlige Del af Vestkysten; Syd for 68° skal den kun sjelden sees ved Kysten. Den synes at være fuldstændig Trækfugl«.

Schiøler (13, II. pag. 47 og 56) betegner den som ynglende paa den nordlige Del af Vestkysten; Trækfugl. Det er den af Kjoverne, som yngler højest mod Nord; den trækker tidligt bort og gaar langt mod Syd.

Efter Bessels (17, pag. 211) var den paa 82° n. Br. sjældnere end *Stercorarius parasiticus*, men denne Oplysning forekommer i sig selv lidet sandsynlig allerede, fordi dels Lemmingerne (en væsentlig Betingelse for Lille Kjoves Eksistens i denne Egn) imod Syd gaar helt ned til Humboldt-Gletscherens Nordgrænse (80° n. Br.), dels Riden (Hovedbetingelsen for Kjovens Forekomst) yderst sjældent træffes nordligere end 77° n. Br. Dr. Lauge Koch har da ogsaa meddelt mig, at han ikke erindrer at have truffet *S. parasiticus* nordfor 77° n. Br., hvorimod Lille Kjove forekommer i betydeligt Antal nordfor 80° n. Br. og paa Strækningen 82°—83° n. Br. endog gør Indtryk af at være den talrigste af de der forekommende Fugle. Den kommer dertil først i Juni og yngler ved Sumpe, ret højt oppe paa Fjældsiderne, hvor en stor Del af Dyrelivet i denne Egn naturligt koncentreres.

(Paa Strækningen nordfor 80° n. Br. er nemlig Temperaturen nede ved Havisen selv i den varmeste Aarstid sjældent svingende mere Døgnet rundt end fra ÷ 1 til + 3° C., hvorimod der over Land allerede i en Højde af ca. 300 m findes et Luftlag, som Dag og Nat har en næsten konstant Temperatur paa omtrent + 9°, hvorfor ganske naturligt Betingelserne for det højere Dyreliv væsentligst findes oppe paa Fjældene fra denne Højde og op til 1000 m, hvor Luften atter begynder at blive koldere, se Lauge Koch, 12, pag. 573).

Hvad Sydgrænsen for Lille Kjoves Yngleomraade i Vest-Grønland angaar, da har FENCKER (17, pag. 211) meddelt at have truffet Arten ynglende i Disko-Bugt (69° n. Br.) og i Upernivik Distrikt (72°—74° n. Br.), omend forholdsvis sjældent. For de mellemliggende 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 173) betegnet Lille Kjove som »en tilfældig og ret sjælden Gæst«.

Résumé: Lille Kjove kendes i Vest-Grønland fra Disko-Bugt til højt op i Thule Distrikt, ligesom den ogsaa yngler dér, dog næsten udelukkende i det nævnte Udbredelsesomraades allernordligste Del. Sydfor Disko-Bugt ses Lille Kjove kun sjældent og tilfældigt ved Vest-Grønlands Kyst. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

28. **Kjove.** *Stercorarius parasiticus parasiticus* (L.).

Kjoven forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., smlgn. iøvrigt Meddelelserne under *S. longicaudus*.

WINGE (17, pag. 207) skriver: »Kjoven yngler langs Grønlands Vestkyst, talrigst mod Syd. — — Den er mest Trækfugl; efter HOLBØLL kommer den til Kysten i de første Dage af Maj og drager bort i August og September; men ikke helt forlader den Davis-Strædet; i stærke Storme kan den vise sig enkeltvis ved Kysten midt om Vinteren«.

Overensstemmende hermed betegner SCHIØLER (13, II. pag. 47 og 56) Arten som almindelig ynglende paa Vestkysten; tildels Trækfugl. Mange blive om Vinteren i den sydlige Del af Davis Strædet.

Jeg skal heroverfor gøre opmærksom paa, at ikke en eneste af de mange grønlandske Iagttagere, hvis Meddelelser (ialt 151 Meddelelser fra 67 Pladser langs Grønlands Vestkyst) danner et væsentligt Grundlag for dette Arbejde, har nævnet Kjovens Forekomst ved Kysten i Vintermaanederne, medens adskillige har omtalt f. Eks. Riden som hyppig iagttaget ved deres Bopladser paa denne Aarstid. Sandsynligheden taler herefter for, at Kjoven i alt Fald kun sjældent viser sig ved Land langs Grønlands Vestkyst i Vintermaanederne.

Dette forekommer mig ogsaa at stemme godt med det forholdsvis sene Tidspunkt, som er opgivet mig som Artens gennemsnitlige Ankomsttid om Foraaret, nemlig

til	76°	n. Br.	17. Juni
-	69°	—	11. Maj
-	64°	—	25. April
-	60°	—	28. —

I 1928 blev de sidste Kjover sete den 2. Oktober paa 60°30′ n. Br.

Hvad Nordgrænsen for Kjovens Yngleomraade angaar, da har jeg (2, pag. 173) betegnet Arten som sparsomt forekommende, dog kendt

ogsaa som ynglende, paa 70°—71° n. Br. FREUCHEN (6, pag. 104) nævner Artens Forekomst i Sommermaanederne ved 76°35′ n. Br., hvor den efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN træffes ynglende i ikke helt ringe Antal.

Résumé: Kjoven kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Thule Distrikt, dog aftagende i Antal i den nordlige Del af Forekomstomraadet, og træffes vist ogsaa ynglende i alle Vest-Grønlands Distrikter. Som Helhed forlader Arten Grønland om Efteraaret; dog skal enkelte Individer lejlighedsvis kunne vise sig ved Kysten i Vintermaanederne.

D. Alkefugle (*Alcidae*).

29. **Tejste og Mandts Tejste.** *Uria grylle grylle* (L.) *& grylle mandtii Mandt.*

Tejsten forekommer aarlig almindeligt i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og iøvrigt ogsaa nordfor denne her omhandlede Strækning, i alt Fald til 80° n. Br. (Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH).

(Af samme Grunde som anført ved Omtalen af Jagtfalkens Racer er det her nødvendigt at behandle Tejstens to Racer under eet).

WINGE (17, pag. 217) skriver: »Tejsten findes som almindelig ynglende langs Vestkysten. — — Den er Standfugl, for saa vidt Isen ikke driver den bort«.

Hos MÜLLER (10, pag. 136) findes følgende: »Tejsten findes almindelig ynglende langs hele Landets Kyst. — — Jeg er tilbøjelig til at tro, at de gamle Tejster trække bort omkring Begyndelsen af September og komme tilbage i Slutningen af Marts eller Begyndelsen af April. — — Grønlænderne, der daglig se Fuglene, og som maa antages at kende dem bedre end andre Mennesker, ere ogsaa af den Mening og komme ofte i Marts—April og fortælle, at nu ere de sorte Tejster komne, hvilket er et af Foraarstegnene«.

Ogsaa Forfatteren af nærværende Arbejde er efter egne Erfaringer tilbøjelig til at tro, at Størstedelen af de udvoksne Tejster forlader Grønland om Efteraaret, og i de 55 Oplysninger om Tejstens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl., som er tilgaaet mig, og i hvilke Tejsten anføres som Standfugl paa Strækningen 60°—77° n. Br., er det da ogsaa Gang paa Gang anført, at det er unge Fugle, som overvintrer ved de paagældende Steder (hvorved den Mulighed dog selvfølgelig ikke kan udelukkes, at enkelte gamle Fugle i Vinterdragt kan være oversete mellem de nævnte unge Fugle).

Ligeledes er der udtrykkelig anført en gennemsnitlig Ankomsttid om Foraaret af gamle Fugle til 69° n. Br., nemlig den 11. April.

I sin Omtale af Artens Forekomst paa 76°35′ n. Br. nævner FREUCHEN (6, pag. 106) da ogsaa kun unge Fugle i Tiden lige før Islæg.

For Strækningen nordfor 69° n. Br. er det en Selvfølge, at Tejstens Forekomst i Vintermaanederne maa være betinget af det fornødne aabne Vand og derfor i det hele faatallig paa denne Aarstid, men iøvrigt er Arten den Svømmefugleart, som kan klare sig med de mindste Aabninger i Isdækket (smlgn. HOLBØLL (8, pag. 93): »den sidste Fugl, som lader sig kue af Islægget«.).

BESSELS (17, pag. 220) angiver, at han paa 82° n. Br. saa Tejster den 28. Februar 1872. Naar han yderligere bemærker, at Tejsten var den almindeligste Fugl der i Egnen, skal jeg henvise til de Oplysninger, som jeg under Omtalen af Stormfuglen har fremsat om de unormale Isforhold, som fandtes under BESSELS Ophold i denne Egn. Dr. LAUGE KOCH har meddelt mig, at han har set Tejster den 18. Marts 1921 i det aabne Vand udfor Kap Alexander (78° n. Br.) og i Begyndelsen af September 3 Par Tejster bringe Føde til deres Unger ved Kap Calhoun (80° n. Br.); nordligere har han derimod ikke iagttaget denne Art.

Tejsten yngler overalt i det nævnte Udbredelsesomraade.

Résumé: Tejsten kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og højt op i Thule Distrikt og træffes ynglende over hele denne Strækning. Det synes, at Størstedelen af de gamle Tejster forlader Vest-Grønland om Efteraaret, men i alt Fald de unge Fugle viger kun tvungne af Islægget og træffes derfor overvintrende langs hele Kysten, nordfor Egedesminde mest forekommende i Strømhuller, saaledes endog helt oppe i Thule Distrikt.

30. **Kortnæbbet Lomvie.** *Uria lomvia lomvia* (L.).

Kortnæbbet Lomvie forekommer aarlig almindelig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., men ret afvigende i Forekomstmaade indenfor de forskellige Dele af denne Strækning. Arten vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor den nævnte her omhandlede Strækning, i alt Fald op til 78° n. Br. (KN. RASMUSSEN, 7, I. pag. 542)..

WINGE (17, pag. 223) skriver: »Den Kortnæbbede Lomvie findes ynglende langs Grønlands Vestkyst i det mindste fra Godthaab (64° n. Br.) til Mundingen af Smith-Sund (78° n. Br.). — — Den er nærmest Standfugl; fra Nord-Grønland vandrer dog de allerfleste bort mod Syd for Vinteren; allerede i September begynder Mængden at tiltage i Syd-Grønland; i Maj vende de fleste tilbage mod Nord. Skjønt den ikke yngler i det sydligste Grønland, skulle dog Flokke af ikke-ynglende Fugle kunne sees der om Sommeren. — — Den Kortnæbbede Lomvie er maaske Grønlands almindeligste Fugl«.

Hvad angaar Nordgrænsen for Lomviens Forekomst ved Grønlands

Vestkyst, da anfører vel BESSELS (17, pag. 228), at Arten fandtes ret almindelig, ogsaa som ynglende, paa 82° n. Br. Som under Omtalen af Stormfuglen bemærket kan denne Meddelelse dog kun forklares ved usædvanlige Isforhold det paagældende Aar. Isgrænsen ved 78°30′ n. Br. maa under normale Forhold sætte en naturlig Grænse for Artens Forekomst imod Nord, og Dr. LAUGE KOCH har da ogsaa meddelt mig, at han ikke har iagttaget Lomvier nordfor denne Grænse.

Efter de for mig foreliggende 144 Oplysninger om Lomviens Forekomst ved Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. maa Arten betegnes som Standfugl paa Strækningen 60°—69° n. Br.[1]). For den sydlige Del af denne Strækning 60°—64° n. Br. kommer der fra omkring Midten af September ved Træk nordfra en meget betydelig Forøgelse i Antallet af Lomvier. Nordfor 69° og til 77° n. Br. er Lomvien Trækfugl; ogsaa fra den mellemste Del af Udbredelsesomraadet, nemlig fra 64°—69° n. Br., trækker Arten for en stor Del til de sydligere Distrikter, efterhaanden som Vinteren strænges.

Som gennemsnitlig Ankomsttid er for mig opgivet:

til	76° n. Br.	den 16. Maj
-	75° —	uvist
-	74° —	— 28. April
-	73° —	— 28. —
-	72° —	— 28. —
-	71° —	— 28. —
-	70° —	— 18. —
-	69° —	— 8. —
-	68° —	
-	67° —	— 18. Marts
-	66° —	— 17. —
-	65° —	Herfra foreligger Meddelelser, som: »Her er Lomvier hele Aaret; i Marts kommer der yderligere mange gamle Fugle og trækker nordpaa; sidst i September kommer talrige, mest unge, Fugle nordfra«.
-	64° —	
-	63° —	
-	62° —	den 20. September
-	61° —	— 20. —
-	60° —	— 5. Oktober.

Jeg henleder Opmærksomheden paa den iøjnefaldende sammenstemmende Ankomstdato for sammenstødende Distrikter, et Forhold, som forliges godt med Artens erfaringsmæssig næsten eksplosionsagtige Ankomstmaade.

[1]) Se dog de efterfølgende Oplysninger om Sydgrænsen for Artens Yngleomraade.

Naturligvis viser Lomvierne sig først ved Yderkysten og ofte først et Par Uger senere længere inde i Fjordene; men Arten viger iøvrigt ikke tilbage fra om Foraaret at trække mindst 50 km ind over et ubrudt Isdække for at undersøge Forholdene ved de vante Ynglepladser.

Egnene omkring 69° n. Br. plejer Lomvierne først at forlade om Efteraaret, efter at Islægget er begyndt at danne sig; ikke sjældent indestænges de derfor her i Vaager, som efterhaanden fryser til, se ogsaa M. P. PORSILD (11, pag. 54). I det hele fremhæves det af de forskellige Meddelere, at Lomvien trækker senere sydpaa om Efteraaret og tidligere tilbage mod Nord om Foraaret end Ederfuglen, med hvilken Fugl den naturligt sammenstilles af Befolkningen af Hensyn til de to Arters omtrent lige store Betydning som Jagtvildt, særlig i Vintertiden i de sydlige Distrikter.

Om Artens Ynglen beretter MÜLLER (10, pag. 131): »Lomvien yngler hovedsagelig i Nordgrønland, men dog ogsaa i Sydgrønland, om end i meget ringere Antal. Naar HOLBØLL angiver dens sydligste Ynglepladsen til at være $2^1/_2$ Mil sydvest for Godthaabsfjorden, er dette ikke ganske rigtigt, thi den yngler ogsaa, om end meget sparsomt, i Frederikshaabs Distrikt«.

Lomviens nordligste Ynglepladsen paa Grønlands Vestkyst findes paa Hakluyt Ø (77°25′ n. Br.), som allerede nævnes som Ynglepladsen for Arten af Polaris-Rejsens Deltagere (17, pag. 227) og senere ligeledes af KN. RASMUSSEN (7, I. pag. 535), og hvis eskimoiske Navn da ogsaa betegner Stedet som Opholdssted for store Mængder af Lomvier. Artens sydligste Ynglepladsen synes at være paa omtrent 61°15′ n. Br. (HELMS, 17, pag. 225, og BENDIXEN, 7, II. pag. 320). Sydfor 64° n. Br. er Forekomsten som ynglende i det hele dog sparsom; en Del Lomvier yngler fra 64°—66° n. Br., men langt Hovedmængden yngler fra 69°—77° n. Br.

Som et Forsøg paa at faa lidt nærmere Oplysning om Artens Træk blev i August 1926 3 Unger, der lige havde forladt deres Reder, mærkede ved Paorgnat, Umánaq, (70°40′ n. Br.), af hvilke Individer det ene blev skudt i Juni 1928 ved Ritenbenk (69°45′ n. Br.), ca. 100 km sydfor Mærkningsstedet. De smaa Tal tillader selvfølgelig ikke nogen videregaaende Slutning.

Résumé: Den Kortnæbbede Lomvie kendes i alle Vest-Grønlands Distrikter fra Kap Farvel til lan·t op i Thule Distrikt. Den yngler ikke i Julianehaab og kun sparsomt i Frederikshaab Distrikt; derimod findes en Del ynglende i Godthaab og Sukkertoppen Distrikt, men Nord herfor træffes Arten atter først ynglende i større Mængde fra Ritenbenk Distrikt og til Nordgrænsen for dens Forekomst i Thule Distrikt. Om Efteraaret trækker de nordfor Egedesminde Distrikt ynglende Lomvier mod Syd og træffes i Vintermaanederne i stor Mængde i de sydgrønlandske Distrikter, særlig i Godthaab, Frederikshaab og Julianehaab Distrikter.

31. **Søkonge.** *Alle alle* (L.).

Søkongen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., men meget afvigende i Antal og Forekomstmaade indenfor de enkelte Dele af denne Strækning. Arten forekommer iøvrigt ogsaa nordfor den nævnte, her omhandlede, Strækning, i alt Fald til 78°20′ n. Br. (Kn. Rasmussen, 7, I. pag. 536).

Bessels (17, pag. 232) anfører at have set Arten paa 82° n. Br., men denne Meddelelse maa af de tidligere fremsatte Grunde sikkert opfattes som en Undtagelse.

Winge (17, pag. 229) skriver: »Søkongen findes som ynglende i Mængde langs den nordlige Del af Vestkysten, i det mindste fra Disko-Bugt til Port Foulke (69°—78° n. Br.); en sjelden Gang kan den maaske yngle sydligere ved Vestkysten. — — Fra Nord-Grønland vandrer den bort for Vinteren til Syd-Grønland eller maaske tildels længere mod Syd; til Syd-Grønland plejer den at komme i Novembr eller December; og hen i April vender den tilbage mod Nord. Flokke af ikke ynglende Fugle kunne sees om Sommeren i Isen udfor Kysten, ogsaa udfor Syd-Grønlands Kyst«.

Yderligere meddeler Müller (10, pag. 138), at Søkongen udelukkende yngler i Nord-Grønland, og kun ganske undtagelsesvis nogle enkelte Par i Syd-Grønland. »Allerede i Oktober (ikke, som Holbøll anfører, først i December) begynder den at vise sig ret talrig ved de nordligere Kolonier i Sydgrønland og tiltager i Mængde, efterhaanden som Kulden tiltager og Vinteren bliver strengere. I December kan Hovedmassen antages at være ankommen, og den forbliver nu her til ind i April. Dog forekommer den ved de nordligere Kolonier ikke saa talrig som ved de sydligere, f. Eks. ved Julianehaab (60° n. Br.), hvor den om Vinteren findes i uhyre Mængde. — — Naar der kommer Islæg, opholder den sig i Vaager og langs Iskanten, og naar Vaagerne fryse til, flyver den lige som Lomvien rundt for at finde Vand. — — Den findes derfor lige saa ofte som Lomvien død paa Isen« (smlgn. ogsaa M. P. Porsild, 11, pag. 54).

Fraregnet nogle ganske enkelte Par træffes Arten ikke ynglende i Syd-Grønland, men først paa Øerne omkring 69° n. Br. og derefter nogle Steder paa 72°—74° n. Br. og i Millionvis fra 75°55′—76°25′ og fra 77°40′—78°20′ n. Br.

I de for mig foreliggende 16 Oplysninger om Søkongens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. betegnes Arten som Standfugl paa Strækningen 60°—68° n. Br., hvilket dog maa ses i Forhold til de ovenstaaende Oplysninger om Artens Yngleomraade, og altsaa næsten udelukkende tager Sigte dels paa Vintergæsterne nordfra, dels paa de oversomrende Flokke af ikke ynglende Fugle, hvis Forekomst dog væsentligst er bundet til Nærværelsen af Drivis og derfor

er ret inkonstant. Korrektere vil det være at betegne Arten (i Lighed med Konge-Ederfuglen) som Trækfugl ved Vest-Grønland, trækkende mod Nord og Syd langs Kysten her. Kort efter Tøbruddet begynder for Hovedmassen Trækket tilbage mod Nord; som Artens gennemsnitlige Ankomsttid er for mig opgivet

til 76° n. Br. den 3. Maj
- 69° — — 25. April.

Résumé: Søkongen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til langt op i Thule Distrikt, men yngler som Regel ikke sydfor Disko-Bugt; nordligere træffes Arten atter ynglende i Upernivik Distrikt og i uhyre Mængde i Thule Distrikt. De nordfor Egedesminde Distrikt ynglende Søkonger trækker om Efteraaret til de sydligere Distrikter og træffes som Vintergæster meget talrigt i Sukkertoppen og Godthaab, men ganske særlig i Frederikshaab og Julianehaab Distrikter.

32. **Alk.** *Alca torda* L.

Alken forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—73° n. Br., men intetsteds som overvintrende.

WINGE (17, pag. 234) skriver: »Alken yngler almindelig langs Grønlands Vestkyst, mod Nord i det mindste indtil Upernivik, talrigst i Disko-Egnen. Efter HOLBØLL kommer den som Trækfugl til Syd-Grønland sidst i April, og allerede i August, tidligere end nogen anden, drager den bort fra Kysten, unge og gamle sammen; — — men ogsaa om Vinteren kan den sees i grønlandske Vande«.

MÜLLER (10, pag. 140) oplyser yderligere, at Alken ankommer til Syd-Grønland i Slutningen af April eller Begyndelsen af Maj. — — I Holsteinsborg Distrikt findes den hyppigere ynglende end Lomvien og igen hyppigst i Ikertôq-Fjord (66°45′ n. Br.). — — Saa snart Ungerne »kunne forlade Reden, hvilket i Reglen er i Juli—August, tage Forældrene dem med til Søs, og man ser ikke mere til Fuglen før næste Foraar«.

Ogsaa SCHIØLER (13, II. pag. 56) siger: »Alken drager allerede tidligt paa Eftersommeren ud paa Havet, for dér at overstaa Svingfjerfældningen; — — den kommer kun til Land for at ruge«.

Efter de for mig foreliggende 12 Oplysninger om Artens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. er Artens gennemsnitlige Ankomsttid

til 64° n. Br. den 25. April
- 63° — — 18. —
- 60° — — 14. —

I 1928 blev de sidste Alke ved 60°30′ n. Br. sete den 18. August.

For Breddegraderne 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 189) meddelt, at »jeg har en mangeaarig Erfaring for, at Alken her forbliver indtil 14 Dage længere ved Redepladserne end Lomvien, indtil de første Dage af September«.

Det hænder vel, at der i Vintermaanederne træffes Alke ved Syd-Grønlands Kyst, men det drejer sig kun om enkelte og spredte Tilfælde, og om nogen regelmæssig Optræden som Vintergæst i Kystegnene er der ikke Tale.

Alken yngler i ret betydelig Mængde paa Strækningen 65°—67° n. Br. samt forholdsvis faatalligt saavel nord- som sydfor denne Strækning. Den yngler neppe sydfor 61° n. Br., og dens nordligste Yngleplads paa Grønlands Vestkyst synes at være paa 73°45′ n. Br. Arten nævnes da heller ikke af FREUCHEN (6) i hans Oversigt over Fuglene paa 76°35′ n. Br.

Résumé: Alken kendes fra hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Upernivik Distrikt og træffes ogsaa ynglende over hele denne Strækning undtagen dens sydligste Del, Julianehaab Distrikt; talrigst yngler den i Sukkertoppen og Holsteinsborg Distrikter. Arten forlader Grønland tidligt om Efteraaret.

33. **Lunde og Nordlig Lunde.** *Fratercula arctica arctica* (L.) & *arctica naumanni* Norton.

Lunden forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—76° n. Br.

(Af samme Grunde som anført ved Omtalen af Jagtfalkens Racer er det her nødvendigt at behandle Lundens to Racer under eet).

WINGE (17, pag. 240) skriver: »Lunden yngler langs Grønlands Vestkyst, forholdsvis ikke i stor Mængde, talrigst i Disko-Egnen. — — Den synes tildels at være Trækfugl; — — ogsaa om Vinteren kan den sees i grønlandske Farvande«.

Yderligere meddeler MÜLLER (10, pag. 140), at Lunden træffes ynglende, omend meget sparsomt, i Syd-Grønland; dens sydligste ham bekendte Yngleplads var paa 64° n. Br. »Den maa vist have været hyppigere i tidligere Tid, thi der findes flere Øer, der have Navn efter den, men hvor den ikke mere findes«.

Paa 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 189) betegnet Arten som forekommende aarlig, men faatallig; og jeg har paa tilsvarende Maade for denne Egn tilføjet: »Tidligere, men endnu i Mands Minde, har der været andre Ynglepladser her«.

Efter de for mig foreliggende 12 Oplysninger om Lundens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. forlader Arten

ikke fuldstændig Kystegnene i Vintermaanederne; særlig paa Strækningen 63°—66° n. Br. træffes — overvejende unge — Individer næsten til Stadighed om Vinteren. SCHIØLER (13, II. pag. 47) betegner da ogsaa Arten ved Vest-Grønland som kun »tildeels Trækfugl«.

Som Artens gennemsnitlige Ankomsttid til 69° n. Br. er for mig opgivet den 8. Maj.

Lunden yngler væsentligst paa Strækningen 63°—65° n. Br., omkring 69° n. Br. og paa 72°—73° n. Br. Dens sydligste Yngleplads synes at være ved 63°30′ n. Br. (se HOLBØLL, 8, pag. 96), og dens nordligste er efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN paa Nordsiden af Saunders Ø (76°30′ n. Br.), hvor 20—30 Par plejer at yngle.

Résumé: Lunden kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til et Stykke op i Thule Distrikt, men ynglende træffes den ikke sydfor Godthaab Distrikt. En Del yngler dernæst i Sukkertoppen Distrikt, flere i Disko-Bugt og atter en Del i Upernivik Distrikt, og endelig træffes Arten faatalligt ynglende et Par Steder i Thule Distrikt. Lunden forlader for Størstedelen Grønland om Efteraaret, men enkelte, overvejende unge, Fugle træffes til Stadighed Vinteren igennem langs Kysten, særlig i Holsteinsborg, Sukkertoppen og Godthaab Distrikter.

VI. Hønsefugle (*Gallinae*).

A. Aarfugle (*Tetraonidae*).

34. **Grønlandsk og Amerikansk Fjældrype.** *Lagopus mutus reinhardti* (Brehm) *& mutus rupestris* (Gm.).

Fjældrypen forekommer aarlig almindeligt i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og iøvrigt ogsaa nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br. (GREELY, 17, pag. 129).

(Af samme Grunde som anført ved Omtalen af Jagtfalkens Racer er det her nødvendigt at behandle Rypens to Racer under eet).

WINGE (17, pag. 125) skriver: »Fjældrypen er almindelig Standfugl langs alle Grønlands Kyster. — — Den overvintrer selv i de nordligste Egne, men drejfer om Vinteren omkring — — og nogen Tilbøjelighed til at vandre mod Syd kan spores: i Syd-Grønland skal den være almindeligere om Vinteren end om Sommeren«.

For Syd-Grønlands Vedkommende anfører MÜLLER (10, pag. 52): »At Rypen trækker fra Nord til Syd om Vinteren, som af HOLBØLL anført, har jeg aldrig iagttaget. I saa Tilfælde maatte jo de nordligere Kolonier om Vinteren blive blottede for Ryper, men efter min Erfaring findes der om Vinteren forholdsvis lige saa mange Ryper i den nordligste Del af Syd-Grønland som i den sydligste. — — Grønlænderne paastaa undertiden at have set umaadelig store Flokke komme flyvende ind

fra Davis-Strædet, — — uden at jeg dog selv tør indestaa for Beretningens Rigtighed«.

Schiøler (13, II. pag. 47), der sætter Grænsen mellem de to Racers Udbredelse ved 66° n. Br., bemærker da ogsaa, at den sydligst forekommende Race, Grønlandsk Fjældrype, er Standfugl.

Efter de for mig foreliggende 81 Oplysninger om Fjældrypens Forekomst i Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. maa Arten betegnes som Standfugl paa hele Strækningen 60°—77° n. Br., og der foreligger yderligere for mig en Meddelelse fra Polareskimoen Erqorssuaq om, at Ryperne i alt Fald i Aaret 1927—28 fandtes hele Aaret rundt paa 79° n. Br.

Naar Winge (17, pag. 128) bemærker, at Rypen i de for ham tilgængelige Meddelelser ikke fandtes nævnet som iagttaget i Vinterens Midte nordfor 78°20′ n. Br., maa man have i Erindring de Vanskeligheder, som Mørketiden paa disse Breddegrader i det hele medfører for Iagttagelsen af det omgivende Dyreliv. Mere end en Formodning om Artens maaske delvise Borttræk fra de nordligste Egne mener jeg da ikke, at der foreligger. I Almindelighed forekommer Fjældrypen ret sparsomt i den nordlige Del af sit Udbredelsesomraade, se saaledes for 76° n. Br. Freuchen (6, pag. 107), ligesom Dr. Lauge Koch overfor mig har betegnet den som en nærmest sjælden Fugl paa 82° n. Br. Periodiske Undtagelser herfra kendes dog; saaledes meddeler Freuchen (6, pag. 107), at der i 1911 ved Thule Station (76°35′ n. Br.) i blot en enkelt Uge blev nedlagt ikke mindre end 1080 Ryper. Saa højt mod Nord som 70°—71° n. Br. betegner Vanhöffen (16, pag. 67) Fjældrypen som almindeligere ved hans Opholdssted om Vinteren end om Sommeren, hvilket vel skal være: almindeligere iagttaget, og i saa Fald ogsaa stemmer med min Erfaring fra denne Egn.

Résumé: Fjældrypen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og til Landets nordligste Grænse, ogsaa som ynglende i hele sit Udbredelsesomraade. Arten forekommer sparsommere i de nordligste Distrikter, Upernivik og Thule Distrikt. Dens Hyppighed i de enkelte Aar er overalt underkastet stærke Svingninger. Selv langt mod Nord i Thule Distrikt er Fjældrypen Standfugl, i alt Fald for en stor Del af Individernes Vedkommende.

VII. Uglefugle (*Striges*).

A. Ugler (*Strigidae*).

35. **Sneugle.** *Nyctea nyctea* (L.).

Sneuglen forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br. Den kan dog neppe noget-

steds indenfor dette Udbredelsesomraade betegnes som en almindeligt forekommende Fugl.

WINGE meddeler (17, pag. 264): »Sneuglen yngler langs Vestkysten, faatalligst mod Syd. Den er i Landet Aaret rundt; for en stor Del strejfer den mod Syd om Vinteren; tildels vandrer den maaske helt bort«.

Yderligere oplyser MÜLLER (10, pag. 30): »Sneuglen forekommer i Sydgrønland, men er dog langt fra hyppig — — den synes at forekomme hyppigere i enkelte Dele af Landet end i andre, saaledes er den f. Eks. i Godthaabs Distrikt (64° n. Br.) mindre sjælden end i den øvrige Del af Sydgrønland«.

Hos FENCKER (5, pag. 48) findes følgende: »Sneuglen findes udbredt over hele Nordgrønland og er i det hele taget ikke sjælden; — — paa Hunde Eiland i Diskobugten (69° n. Br.) er den hyppigere end paa noget andet mig bekendt Sted heroppe; — — paa Grønne Eiland er den til Tider ogsaa temmelig hyppig; — — ved Agto (68° n. Br.) skal den være hyppig«.

PORSILD (7, I. pag. 291) oplyser, at »Sneuglen ruger flere Steder« i Godhavn Distrikt (69° n. Br.), men kan dog ikke betegnes som almindelig forekommende.

For Strækningen 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 194) omtalt Sneuglen som en aarlig, men faatallig, forekommende Standfugl.

Endelig meddeler SCHIØLER (13, II. pag. 47 og 51), at Sneuglen er »ret almindelig ynglende i Landets nordlige Del. — — Mest Standfugl. — — Sne, Is og Mørke driver Sneuglen noget sydover i Vinterens mørkeste Tid«.

I denne Forbindelse skal jeg nævne, at Sneuglen i Almindelighed er en sjælden Fugl paa Strækningen 76°—77° n. Br. Den nævnes da heller ikke herfra hverken hos FREUCHEN eller hos KN. RASMUSSEN (6 og 7). Den forekommer dog aarlig i disse Egne og kan endda i Perioder (saaledes i 1923, i 1927 og i 1931) blive en ret almindelig Fugl (Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH og fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN).

En saadan hyppigere Forekomst staar formentlig i Forbindelse med de kendte Svingninger i Lemmingernes Antal (skal ogsaa altid følges med en Forøgelse af de hvide Ræves Antal). Lemmingerne findes — foruden paa det nærliggende, men ikke her omhandlede, Ellesmere-Land — paa Grønlands Vestkyst nordfor 80° n. Br. (hvor Humboldt-Gletscheren har sat en hidtil uoverskreden Grænse for deres Fremtrængen mod Syd); i Egnene paa 80°—83° n. Br., hvor Lemmingerne forekommer, træffes ogsaa forholdsvis mange Sneugler. Saa nordligt som paa 82°50′ n. Br. har Dr. LAUGE KOCH truffet Sneuglens Rede (med stærkt rugede Æg den 6. Juni).

Hvad angaar SCHIØLERS Udtalelser om Sneuglens Trækken bort fra disse Egne i Polarnatten, skal jeg først henvise til mine Bemærk-

ninger om det tilsvarende Spørgsmaal for Rypernes Vedkommende. Men iøvrigt er Sneuglen i Grønland, selv hvor den forekommer hyppigst, en saa sjælden Fugl, at det altid vil være en vanskelig Opgave med blot nogenlunde Sikkerhed at udtale sig om en mulig temporær Aftagen i dens Antal.

Efter de for mig foreliggende 38 Oplysninger om Sneuglens Forekomst i Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. maa Arten betegnes som Standfugl paa hele Strækningen 60°—77° n. Br., og formentlig iøvrigt lige til 83° n. Br. (se ovenfor).

Arten synes at yngle overalt indenfor det nævnte Udbredelsesomraade, men der foreligger kun meget sparsomme Meddelelser om dette Forhold.

Résumé: Sneuglen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og til Landets nordligste Egne, ogsaa som ynglende i hele dette Udbredelsesomraade. Den er intetsteds nogen hyppig forekommende Fugl, men dog hyppigere i nogle Distrikter end i andre, saaledes forholdsvis hyppig i Godthaab Distrikt, i Egnene om og paa Øerne i Disko-Bugt, samt nordfor Humboldt-Gletscheren. Selv langt mod Nord i Thule Distrikt er Sneuglen Standfugl, i alt Fald for en Del af Individernes Vedkommende.

VIII. Spurvefugle (*Passeres*).

A. Drosselfugle (*Turdidae*).

36. **Større Stenpikker.** *Oenanthe oenanthe leucorrhoa* (Gm.).

Større Stenpikker forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og er ogsaa en enkelt Gang iagttaget paa 78° n. Br. (17, pag. 287); Stenpikkeren overvintrer intetsteds i Grønland.

Winge (17, pag. 285) skriver: »Stenpikkeren er en almindelig ynglende Trækfugl langs Grønlands Vestkyst til Nord for 73° — — Til Syd-Grønland kommer den først i Maj, til Nord-Grønland mest i Juni; Hannerne først. I September plejer den at forlade Landet, men den kan dog undertiden sees endnu i Oktober eller senere. — — Langs Europas yderste Vestrand synes de grønlandske Stenpikkere at vandre; selve Vinteren tilbringe de vel i Afrika«.

Nogle yderligere Oplysninger findes hos Fencker (5, pag. 38): Stenpikkeren »forekommer ved alle Colonierne i Nordgrønland lige til Upernivik (73° n. Br.), hvor den dog kun findes meget sparsomt. — — Ved Colonierne om Diskobugten (69° n. Br.) er den meget almindelig, særlig ved Christianshaab. — — Fuglen ankommer tidligere eller senere i Mai; men der synes iøvrigt ikke at være nogen stor Forskel paa An-

komsttiden ved de sydlige og nordlige Colonier. — — Den forlader os igen noget hen i September«.

For Strækningen 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 197) betegnet Stenpikkeren som en aarlig forekommende og almindelig ynglende Trækfugl.

Efter de for mig foreliggende 137 Oplysninger om Stenpikkerens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. maa Stenpikkeren betegnes som en over hele Kyststrækningen til langt mod Nord almindelig forekommende Trækfugl, hvis gennemsnitlige Ankomsttid er opgivet, som følger:

76°—77°	n. Br.	13. Juni
74°—75°	—	uvist
72°—73°	—	16. Maj
70°—71°	—	7. -
68°—69°	—	9. -
66°—67°	—	9. -
64°—65°	—	6. -
62°—63°	—	4. -
60°—61°	—	3. -

Det er her iøjnefaldende, at Ankomsttiden er i jævn Stigning fra Landets sydligste Distrikter, ligesom at FENCKER (se ovenfor) har Ret i sin Antagelse af, at der kun er ringe Tidsforskel (14 Dage for Strækningen 60°—73° n. Br.) imellem Ankomsten til de sydligere og til de nordligere Distrikter. WINGES ovenfor anførte Opgivelse om Ankomsttiden til Nord-Grønland (som iøvrigt stammer fra HOLBØLL, 8, pag. 32) er, saaledes som jeg allerede tidligere (2, pag. 196) har antydet, ikke rigtig. Paa 60°30′ n. Br. blev de sidste Stenpikkere i 1928 set den 19. Septbr.

Hvad Nordgrænsen for Artens Yngleomraade angaar, har FREUCHEN (6, pag. 108) nævnet, at han en enkelt Gang har truffet Stenpikkeren ynglende ved 76°35′ n. Br. Under de senere Aars mildere Vejrforhold, som bevirker, at Landet bliver tidligere snebart, er Stenpikkeren efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN i utvivlsom Tiltagen paa denne Breddegrad, smlgn. de tilsvarende Oplysninger om Islom og Laplandsverling.

Résumé: Stenpikkeren kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og et Stykke op i Thule Distrikt, dog aftagende i Mængde i den nordlige Del af Udbredelsesomraadet; den yngler overalt indenfor den omtalte Strækning, i særlig stort Antal maaske i Egnene om Disko-Bugt. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

B. Ægte Spurve (*Fringillidae*).

a. Verlingefugle (*Emberizinae*).

37. **Større Laplandsverling.** *Calcarius lapponicus groenlandicus* (Br.).

Større Laplandsverling forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br., men intetsteds som overvintrende. Det er tvivlsomt, om Arten træffes nordligere i Vest-Grønland.

Winge (17, pag. 298) skriver: »Laplandsverlingen er almindelig som ynglende langs det meste af Grønlands Vestkyst, — — endnu ved Upernivik (73° n. Br.) findes den. — — Som Trækfugl kommer den til Syd-Grønland oftest i Begyndelsen af Maj eller senere, til Nord-Grønland mest i Juni; i September eller senere, naar Sneen kommer, vandrer den bort«.

Yderligere Oplysninger findes hos Fencker (5, pag. 40): »Laplandsverlingen er temmelig almindelig udbredt over hele Nordgrønland — — dog forekommer den ikke meget hyppig i Upernivik Distrikt (72°—74° n. Br.) — — Den ankommer omtrent samtidig med Stenpikkeren«.

Selv har jeg (2, pag. 200) betegnet Laplandsverlingen som en aarlig almindelig ynglende Trækfugl paa 70°—71° n. Br.

Freuchen nævner ikke Arten i sin Oversigt over Fuglene paa 76°35′ n. Br.; men efter Meddelelse til mig har Stationsbestyrer Hans Nielsen truffet Laplandsverlingen ynglende saa nordligt som ved Qanaq (77°30′ n. Br.), og den synes ligesom Stenpikkeren at være i Tiltagen i disse Egne i de senere Aar. Dr. Lauge Koch mener ikke at have set Laplandsverlingen paa Strækningen 80°—83° n. Br.

Efter de for mig foreliggende 131 Oplysninger om Laplandsverlingens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. maa Laplandsverlingen betegnes som en over hele Kyststrækningen til langt mod Nord almindelig forekommende Trækfugl, hvis gennemsnitlige Ankomsttid er opgivet, som følger:

76°—77°	n. Br.	12. Juni
74°—75°	—	uvist
72°—73°	—	15. Maj
70°—71°	—	3. -
68°—69°	—	1. -
66°—67°	—	5. -
64°—65°	—	9. -
62°—63°	—	7. -
60°—61°	—	6. -

Trækket fortsættes iøvrigt i lang Tid; endnu midt i Juni har jeg paa Rejse til Grønland gentagne Gange set Laplandsverlinger vandrende mod Øst over Davis-Strædet.

Som det ses, er der ikke megen Afvigelse i Artens Ankomsttider paa Strækningen 60°—72° n. Br., hvilke omtrent falder sammen med Stenpikkerens (saaledes som ogsaa FENCKER har bemærket).

Allertidligst synes Laplandsverlingen at komme til Distrikterne om Disko-Bugt (68°—69° n. Br.), og en Uges Tid senere kommer den omtrent samtidig til hele den sydfor liggende Kyststrækning, hvorimod der for Distrikterne nordfor Disko-Bugt synes at være en paaviselig Fremrykning efterhaanden fra Syd mod Nord.

WINGES Oplysninger (efter HOLBØLL, 8, pag. 35) om Laplandsverlingens Ankomsttider til Nord-Grønland er saaledes noget misvisende, ganske som de tilsvarende for Stenpikkerens Vedkommende.

De sidste Laplandsverlinger blev i 1928 iagttaget den 16. September paa 60°30′ n. Br.

Arten yngler i hele det ovenfor nævnte Udbredelsesomraade.

Jeg har liggende Optegnelser fra 6 Laplandsverlingereder ved Umánaq (70°40′ n. Br.), i hvilke jeg gennemsnitlig har fundet 6,3 levende Unge pr. Rede, nemlig som følger:

Rede med 6 levende Laplandsverlingeunger fandtes 5 Gange
— - 7 — — — 2 — (den ene Gang fandtes desuden 1 død Unge og 1 ikke udruget Æg i Reden).

Résumé. Laplandsverlingen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og et Stykke op i Thule Distrikt, noget aftagende i Antal i den nordlige Del af Udbredelsesomraadet, og den yngler almindelig udbredt paa denne nævnte Strækning. Arten forlader Grønland om Efteraaret.

38. **Grønlandsk Snespurv.** *Plectrophenax nivalis subnivalis* (Br.).

Grønlandsk Snespurv forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, helt op til 83° n. Br.

WINGE (17, pag. 301) meddeler, at »Snespurven er almindelig som ynglende langs alle Grønlands Kyster. De fleste vandrer bort for den koldeste Aarstid, men en lille Del, baade Hanner og Hunner, bliver tilbage i Landet om Vinteren, efter HOLBØLL flere i Nord- end i Syd-Grønland«.

Yderligere findes for Nord-Grønlands Vedkommende følgende Oplysninger hos FENCKER (5, pag. 36): »Snespurven findes jævnt udbredt over hele Nordgrønland lige til Upernivik og træffes ved alle Colonierne som ynglende Fugl; — — der synes ikke at være stor Forskel paa Tiden for dens Tilsynekomst ved de nordlige (73° n. Br.) og sydligere Colonier (68° n. Br.), hvilket Tidspunkt falder mellem den 9. og 18. April. — — Henimod Slutningen af September eller Begyndelsen af Oktober bortdrager Fuglen fra Nordgrønland — — nogle enkelte overvintrer«.

Schiøler (13, II. pag. 48 ff.), som først betegner Arten som Trækfugl, men to Sider senere som Standfugl, siger herom nærmere: »Snespurvene skulle trække ind i Landet og overvintre dér; det drejer sig vel her hovedsagelig om gamle Fugle, medens det vist er de unge, der ses at vandre bort mod Syd over Havet«.

Efter de for mig foreliggende 144 Oplysninger om Snespurvens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. er Artens gennemsnitlige Ankomsttid, som følger:

77°	n. Br.	29. April
76°	—	25. —
75°	—	uvist
74°	—	12. April
73°	—	11. —
72°	—	8. —
71°	—	8. —
70°	—	5. —
69°	—	6. —
68°	—	6. —
67°	—	30. Marts
66°	—	27. —
65°	—	30. —
64°	—	4. April
63°	—	1. —
62°	—	1. —
61°	—	31. Marts
60°	—	31. —

De anførte Tider gælder for Hannerne, hvorimod Hunnernes Ankomsttid først falder 2—3 Uger senere. Trækket fortsættes iøvrigt i lang Tid; endnu midt i Juni har jeg paa Rejse til Grønland set Snespurve vandrende mod Øst over Davis-Strædet.

Som det vil ses, kommer Snespurven tidligst til Distrikterne mellem den 65. og den 67. Breddegrad (hvor Afstanden fra nærmeste Land ogsaa er kortest), hvorefter Ankomsten til den sydligere liggende Strækning foregaar paa noget nær det samme Tidspunkt for alle Distrikterne, medens der for de nordgrønlandske Distrikters Vedkommende kan spores en — omend hurtig — Fremrykning fra Syd mod Nord. Gennemgaaende indtræffer Arten desuden noget tidligere til Distrikternes vestlige Pladser end til de mere østligt beliggende.

Det bør bemærkes, at der som Gennemsnitsankomsttid for Kolonien Godthaab (64° n. Br.) her er anført 4. April; Holbøll skriver (8, pag. 34) for 100 Aar tilbage: »de første Dage i April«. Derimod nævner

HOLBØLL[1]) for Godhavn (69° n. Br.) »første Halvdel af Maj« som den sædvanlige Tid for Snespurvens Ankomst. Som her vist kommer Snespurven imidlertid en Maaned tidligere til denne Egn, og WINGE's Angivelse, bl. a. støttet til HOLBØLL's Meddelelse: »til Nordgrønland midt i April eller senere« bliver saaledes (ligesom for Stenpikkeren og Laplandsverlingen) noget misvisende. Saa højt mod Nord som 83°02′ n. Br. blev da ogsaa den første Snespurv set allerede den 3. Maj 1921 (efter Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH).

I Oktober forlader Snespurven Vestgrønland; nogle Individer træffes dog ogsaa i Vintermaanederne, særlig paa Strækningen 62°—67° n. Br. At det dog kun drejer sig om et i det hele ringe Antal, vil fremgaa af følgende Prøver fra mine Meddeleres Beretninger: »I Januar 1930 saa jeg 2 unge Snespurve her ved Stedet (Holsteinsborg, 67° n. Br.) — — Her overvintrede en halv Snes Snespurve i 1928, men i Aar (1929) saa jeg kun 2 overvintrende (Narssalik, 62° n. Br.)«. Kun omkring 63° n. Br. omtales det, at »i milde Vintre plejer mange unge Snespurve at overvintre her«.

HOLBØLL (8, pag. 34) — og efter ham WINGE — siger vel, at der overvintrer flere Snespurve i Nord- end i Syd-Grønland, men dette stemmer ikke overens med, hvad jeg selv mener at have erfaret, lige saa lidt som jeg er enig med SCHIØLER, se ovenfor, naar han antager, at det hovedsagelig skulde være gamle Fugle, der overvintrer. Paa 70°—71° n. Br. forlader de gamle Fugle Egnen ved Juli Maaneds Udgang, hvorimod de unge træffes almindeligt til Begyndelsen af Oktober, og ved Iagttagelse af Fuglene maa man uvilkaarligt faa det Indtryk, at Ungerne ligesom forjager Forældrene ved ustandseligt at plage dem om Fodring.

For Strækningen 70°—71° n. Br. har jeg (2, pag. 200) betegnet Snespurven som en aarlig i betydelig Mængde forekommende Art (talrigere end nogen anden af Spurvefuglenes Arter dér), ynglende overalt, og for nogle Individers Vedkommende overvintrende i milde Vintre.

FREUCHEN (6, pag. 104 ff.) har nævnet Arten som ret talrig ynglende ved 76°35′ n. Br., afrejsende omkring den 20. September. I 1918 opholdt et enkelt Individ sig endnu den 15. November i denne Egn, trods en Temperatur paa ÷ 39° C.

Dr. LAUGE KOCH har meddelt mig, at han har truffet Arten ret talrig ynglende paa Strækningen 82°—83° n. Br.

Jeg har liggende Optegnelser fra 17 Snespurvereder ved Umánaq (70°40′ n. Br.); der fandtes gennemsnitlig 5,3 levende Unge pr. Rede, nemlig som følger:

[1]) HOLBØLL havde et betydeligt mere indgaaende Kendskab til de sydgrønlandske end til de nordgrønlandske Forhold, saaledes som jeg tidligere (2, pag. 185, Anm.) har gjort Rede for.

Rede med 3 levende Snespurveunger fandtes 1 Gang (der var desuden 1 død Unge i denne Rede).
— — 4 — — — 4 — (heraf ogsaa 1 Gang desuden 1 død Unge i Reden).
— — 5 — — — 3 —
— — 6 — — — 7 — (heraf to Gange desuden et ikke udruget Æg i Reden).
— — 7 — — — 2 —

Ved Vejning af 20 ikke rugede Snespurveæg (70°—71° n. Br.) fandtes Gennemsnitsvægten 3,1 gr; umiddelbart før Udklækning er for 6 Æg fundet en Gennemsnitsvægt af 2,8 gr.

Ved Vejning af 17 Snespurveunger samme Steds fandtes følgende Gennemsnitsvægt:

1.	Døgn	2,8 gr									
2.	—	3,5	-	d. v. s.	en	Vægtforøgelse	fra	foregaaende	Døgn	paa	25 %
3.	—	5,0	-	—	-	—	-	—	—	—	43 -
4.	—	7,5	-	—	-	—	-	—	—	—	50 -
5.	—	11,0	-	—	-	—	-	—	—	—	41 -
6.	—	14,5	-	—	-	—	-	—	—	—	32 -
7.	—	18,0	-	—	-	—	-	—	—	—	24 -
8.	—	22,0	-	—	-	—	-	—	—	—	20 -
9.	—	26,0	-	—	-	—	-	—	—	—	18 -
10.	—	31,0	-	—	-	—	-	—	—	—	19 -

I de ti første Døgn forøges saaledes Fuglens Vægt med 10 Gange dens oprindelige Vægt; gennemsnitlig tiltager Fuglen pr. Døgn med en Trediedel af sin Vægt, i 2., 3. og 4. Døgn dog pr. Døgn med omtrent Halvdelen af sin Vægt.

Disse Oplysninger, hvorefter den voksne Fugls Vægt opnaas omtrent 10 Dage efter Udklækningen, stemmer godt overens med den Meddelelse, som jeg tidligere (2, pag. 199) har givet, at Laplandsverlingens Unger i denne samme Egn forlader Reden den 9.—10. Dag efter Udklækningen.

For om muligt at fremskaffe lidt nærmere Oplysninger om Snespurvenes Træk blev i Aarene 1926 og 1927 ialt 155 Individer af denne Art (20 gamle Fugle og 135 Unger) mærkede i Umánaq Distrikt.

Der foreligger ikke Meddelelse om, at nogen af disse Fugle senere er truffet udenfor Umánaq.

Derimod er af de som udvoksne mærkede Fugle ikke mindre end 30 % senere atter truffet paa nøjagtig samme Lokalitet, nemlig 5 i det efter Mærkningen følgende Aar og 1 i det næstfølgende Aar. Af de som Unger mærkede er 2 trufne senere ved Mærkningsstedet, den ene i det første Aar efter Mærkningen, den anden baade i andet og i tredie Aar efter Mærkningen.

Af de 20 gamle Fugle, som det lykkedes at fange til Mærkning, var 13 Hanner og 7 Hunner; af disse er 5 Hanner, men kun 1 Hun senere rapporteret. Disse Tal stemmer godt med den mere skjulte Tilværelse, som Hunnerne i det hele fører (karakteristisk nok blev den eneste rapporterede Hun taget paa Rede under Rugning).

I 1927 fangedes ved Umánaq ialt 9 gamle Fugle, og af disse viste ikke mindre end 5 (55 %) sig at være mærkede det foregaaende Aar ved samme Sted. Sammenholdt med de ovenstaaende Oplysninger viser det saaledes, at det for en meget stor Del er de samme voksne Fugle, der stadig søger til den bestemte Lokalitet.

En Sammenligning mellem Forholdene i de to Aar 1926 og 1927 og Forholdene i de følgende Aar er ikke mulig, da der kun i de to nævnte Aar er gjort noget væsentligt for at observere de mærkede Individer.

Medens der som nævnet ikke hidtil foreligger nogen Observation udenfor Grønland af nogen af de i Grønland mærkede Snespurve, er derimod en den 17. Februar 1931 ved Mc. MILLAN, Michigan (46°20′ n. Br.—85°50′ v. L.) mærket udvoksen Snespurvehan skudt den 30. April s. A. ved det over 3000 km nordøst for Mærkningsstedet beliggende Igdlorpait, Julianehaab Distrikt (60°25′ n. Br.—45°25′ v. L.) og giver saaledes en Antydning af, i hvilke Egne de grønlandske Snespurves Vinterkvarter formodentlig skal søges (Meddelelse fra Assistent HAGENSEN, Julianehaab, og fra Bureau of Biological Survey, Washington D. C.).

Résumé: Snespurven kendes i alle Vest-Grønlands Distrikter fra Kap Farvel til Landets nordligste Egne og er overalt en almindelig forekommende og udbredt ynglende Fugl. Som Hovedregel forlader Arten Grønland om Efteraaret; en Del — vist overvejende unge Fugle — overvintrer dog, særlig i Distrikterne mellem Frederikshaab og Holsteinsborg.

b. Finkefugle (*Fringillinae*).

39 og 40. **Grønlandsk Graasisken og Hvidsisken.** *Carduelis linaria rostrata* (Coues) *& canescens auct.*

Grønlandsk Graasisken forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—69° n. Br., medens Hvidsisken aarlig findes i alle Distrikterne fra 63°—77° n. Br.

(Den grønlandske Befolkning skelner ikke mellem de to Arter, og det er derfor her — som f. Eks. ved Hvidvinget Maage og Graamaage — ønskeligt at behandle begge Arter under eet).

WINGE (17, pag. 291) meddeler: Graasiskenens mørke grønlandske Race findes almindelig ynglende langs Vestkysten; hvor højt den gaar mod Nord, vides ikke; i det mindste ved Jakobshavn (69° n. Br.) findes

den endnu; men i Nord-Grønland bliver den sjelden. — — Den lyse Race yngler paa den nordlige Del af Vestkysten, ikke sydligere end 69° n. Br.; heller ikke for dens Vedkommende kjendes Nordgrænsen, endnu ved Upernivik (73° n. Br.) findes den talrig. — — Den mørke Race er oftest fuldstændig Trækfugl, der kan komme til Syd-Grønland i de første Dage af April; men Indvandringen i Landet kan vedblive til Begyndelsen af Juni; i September og Oktober forsvinder den; enkelte ere dog sete ogsaa om Vinteren. — — Den lyse Race skal derimod væsentlig være Standfugl, der overvintrer i Nord-Grønland, især paa Fjeldene inde i Landet; — — til Syd-Grønland kommer den kun om Vinteren og kun sjelden«.

WINGES Oplysninger stammer for en stor Del fra HOLBØLL (8, pag. 37 ff.), som skriver: Graasisken »er i Grønland meget almindelig og kommer — — altid i første Halvdel af April; — — den forsvinder fra Grønland først i Oktober«. — — Hvidsisken »er en Standfugl. — — Den lever om Sommeren i det højeste Norden og har ikke Rede sydligere end paa 69° n. Br. Den er endnu talrig paa 73° n. Br. — — Om Vinteren er den talrigere fra 66° nordefter end sydligere. — — I Sydgrønland sees den aldrig om Sommeren, og er i det hele sielden«.

Efter de for mig foreliggende 98 Oplysninger om Graasiskenens Forekomst ved Grønlands Vestkyst i Aarene 1926—30 inkl. har dens gennemsnitlige Ankomsttid været, som følger:

68°—69°	n. Br.	21. April
66°—67°	—	27. —
64°—65°	—	24. —
62°—63°	—	26. —
60°—61°	—	27. —

Trækket fortsættes iøvrigt i lang Tid; endnu midt i Juni har jeg paa Rejse til Grønland gentagne Gange set Graasiskener vandrende mod Øst over Davis-Strædet.

Det vil ses, at Ankomsttiden i det store og hele omtrent er den samme for alle Distrikterne; dog synes Graasiskenen — ligesom Laplandsverlingen — at komme allertidligst til Distrikterne om Disko-Bugt (68°—69° n. Br.). Fra 60°30′ n. Br. er opgivet, at de sidste Graasiskener i 1928 blev set den 9. Oktober; fra 63° n. Br. opgives, at unge Graasiskener plejer at overvintre i denne Egn (ogsaa SCHIØLER — 13, II. pag. 48 — betegner Graasisken i Vest-Grønland som »tildels Standfugl«).

Hvad Hvidsiskenens Udbredelse angaar, har jeg (2, pag. 198) oplyst, at »Graasiskenens lyse Race forekommer aarlig i betydelig Mængde udbredt over Umánaq Distrikt (70°—71° n. Br.) som en almindelig ynglende Standfugl«, og jeg har tilføjet, at jeg ikke har truffet den

mørke Race dér, men vel en Del Overgangsformer. VANHÖFFEN (16, pag. 71) har omtalt, at Hvidsiskenen iagttages særlig hyppig i Vintertiden i denne Egn.

Endelig meddeler FREUCHEN (6, pag. 104), at der paa 76°35′ n. Br. aarlig i Maj[1]) iagttages en Del Hvidsiskener, som formentlig trækker længere nordpaa, idet de atter ses i August Maaned, og enkelte endnu skal kunne ses i selve Vintertiden ved pludselig indfaldende mildere Vejr.

Résumé: Graasiskenen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel til Egnene lige nordfor Disko-Bugt og træffes ynglende over hele denne Strækning. Som Helhed forlader Graasiskenen Grønland om Efteraaret; nogle — angivelig yngre Individer — overvintrer dog, maaske særlig i Godthaab Distrikt. Hvidsiskenen kendes i Vest-Grønland i Distrikterne fra Godthaab og et Stykke op i Thule Distrikt; men dens Yngleomraade er først nordfor Disko-Bugt. I Vintertiden træffes en Del Hvidsiskener vandrende mod Syd helt ned i Godthaab Distrikt og enkelte endnu sydligere, men mange Individer synes Aaret rundt at forblive i samme Egn, selv langt mod Nord i Artens Udbredelsesomraade.

c. Ravnefugle (*Corvidae*).

41. **Grønlandsk Ravn.** *Corvus corax principalis* Ridgway.

Grønlandsk Ravn forekommer aarlig i alle Vest-Grønlands Distrikter fra 60°—77° n. Br. og vides iøvrigt ogsaa at forekomme nordfor denne her omhandlede Strækning, i alt Fald helt op til 81° n. Br. (COPPINGER, 17, pag. 272).

WINGE (17, pag. 269) meddeler : »Ravnen er en almindelig Standfugl langs Vestkysten, talrigere mod Syd end mod Nord; faatallig lever den ogsaa paa Nordkysten. Den synes slet ikke at vandre, men overvintrer endogsaa langt mod Nord«.

Yderligere oplyser MÜLLER (10, pag. 33): »Ravnen forekommer over hele Sydgrønland og er overalt meget almindelig. — — Om Sommeren ser man meget lidt til den undtagen ved Ynglestederne«.

Om dette samme Forhold bemærker ogsaa VANHÖFFEN (16, pag. 70) for Umánaq-Bugtens Vedkommende (70°—71° n. Br.): »Ravnen var talrigere i Vinter- end i Sommertiden«[2]).

For samme Egn har jeg (2, pag. 195) givet efterfølgende Oplys-

[1]) For mig er for denne Egn opgivet 2. Maj som Gennemsnitsdato for Hvidsiskenens Tilsynekomst om Foraaret og 29. Juli for do. om Efteraaret.

[2]) Det er formodentlig denne og for andre Arter lignende Iagttagelser, som har foranlediget VANHÖFFEN (16, pag. 75) til at fremsætte efterfølgende, uholdbare Paastand: »Alle de Fugle, som forekommer i Grønland, er Trækfugle; de vandrer alle om Efteraaret mod Syd, om Foraaret mod Nord. Selv de Fugle, som ikke forlader Grønland om Vinteren, kommer fra de nordligere Distrikter.«

ninger: »Ravnen forekommer aarlig i ret anseligt Antal udbredt over hele Umánaq Distrikt, og jeg vil antage i nogenlunde samme Mængde til alle Aarets Tider. Naar Ravnene dog, som ogsaa VANHÖFFEN nævner, ses almindeligst om Vinteren her i Egnen, er det særlig, fordi de paa denne Aarstid tvinges til at forlade Fuglefjældene og maa søge deres Føde ved Fiskepladserne og langs Strandkanten. — — Det samlede Antal ynglende Ravne i Umánaq Distrikt (12.000 km²) anslaar jeg til mellem 100 og 200 Par«.

For 76°35′ n. Br. siger FREUCHEN (6, pag. 102) udtrykkelig, at Ravnen ogsaa forekommer der om Vinteren.

COPPINGER (17, pag. 272) har truffet et Par Ravne ynglende helt oppe ved 81°44′ n. Br., og efter Meddelelse fra Stationsbestyrer HANS NIELSEN er Ravne truffet i Vintertiden i Hall-Land paa 81° n. Br. I Almindelighed gaar Ravnen — efter Meddelelse fra Dr. LAUGE KOCH — dog selv i Sommertiden ikke stort nordligere end, hvor Menneskets Nordgrænse ligger. Arten vides ikke truffet nordfor 81° n. Br.

Efter de for mig foreliggende 80 Oplysninger om Ravnens Forekomst i Vest-Grønland i Aarene 1926—30 inkl. maa Arten betegnes som Standfugl paa hele Strækningen 60°—77° n. Br. og iøvrigt endnu længere mod Nord, i alt Fald til 81° n. Br.

Arten yngler overalt i det nævnte Udbredelsesomraade.

Résumé: Ravnen kendes i hele Vest-Grønland fra Kap Farvel og til langt op i Thule Distrikt, ogsaa som ynglende overalt paa denne Strækning. Ravnen er Standfugl; den træffes hele Aaret talrigere i den sydlige end i den nordlige Del af det nævnte Udbredelsesomraade.

SUMMARY

When more closely examining the tracts in which the species mentioned in this treatise occur as breeding, it will prove that the species in this respect can be comprised under four groups.

The first group is a large one, consisting of species which breed along the entire west coast of Greenland, from the southern point and all, or at any rate very nearly all, the way into the Thule District.

The group comprises no less than 18 species, and the known limits of their breeding areas towards the north and south respectively, are as follows:

Snow-Bunting	from lat. 60°—83° N.	
Arctic Tern		
Long-tailed Duck		
Ptarmigan[1])		
Snowy Owl	— - 60°—82° -	
Eider[2])		
Raven	— - 60°—81° -	
Black Guillemot[3])	— - 60°—80° -	
Red-throated Diver		
Glaucus Gull	— - 60°—78° -	
Gyr-falcon[4])		
Lapland Bunting	— - 60°—77° -	
Kittiwake		

[1]) This species is, however, split up into two races, the breeding areas of which converge about lat. 66° N. For further particulars see page 54.

[2]) Also this species is divided into two races, the breeding areas of which converge in lat. 69° N. For further particulars see page 10.

[3]) In West Greenland the Black Guillemot occurs in two races; the limits of their breeding areas are not yet defined. For further particulars see page 47.

[4]) In West Greenland the Gyr-falcon occurs in three races, but the limits of the breeding areas of the individual races are not yet defined. For further particulars see page 28.

Purple Sandpiper Iceland Gull Arctic Skua Wheatear Great Northern Diver	from lat. 60°—76° N.

Another important group also breeds from the very south point of the country, but the breeding area of the species does not extend so far north, at any rate not north of the Upernivik District, and as far as nearly all of these species are concerned, the number of individuals decreases greatly in the northern part of the breeding area.

This group comprises 10 species, the known northern and southern limits of their breeding areas being as follows:

Peregrine Falcon Razorbill Red-necked Phalarope	from lat. 60°—73° N.
Red-breasted Merganser	— - 60°—72° -
Mallard Harlequin Duck	— - 60°—71° -
Mealy Redpoll Great Black-backed Gull	— - 60°—69° -
White-tailed Eagle	— - 60°—68° -
Barrow's Golden-eye	— - 60°—64° -

A third group comprises species, the breeding area of which is in the central part of the west coast, and which neither towards the south nor the north approaches the outer boundaries of the country.

The known limits of the breeding area proper[1]) of these species are as follows:

Brünnich's Guillemot	from lat. 64°—77° N.
Puffin[2])	— - 63°—76° -
Cormorant	— - 64°—73° -
White-fronted Goose	— - 64°—69° -

Finally, there is a fourth group consisting of pronouncedly high-arctic species; the northern limit of their breeding area very nearly coincides with the northern boundary of the country, while the southern does not, in any case, extend far south of Disko Bay, while at the same

[1]) As to exceptions see the preceding, under the species in question.

[2]) In West Greenland Puffins occur in two species, but the limits of their breeding areas have not as yet been fixed. As to further particulars see page 53.

time the number of individuals, as far as most of the species are concerned, decreases perceptibly towards the southern limit of the breeding area.

This group comprises 9 species, the known limits of their breeding areas towards north and south being as follows:

Brent Goose	from lat. 73°—83° N.	
King Eider		
Long-tailed Skua	—	69°—83°
Turnstone	—	69°—82°
Ivory Gull	—	78°—80°
Little Auk	—	69°—78°
Snow-Goose	—	73°—77°
Greenland Redpoll	—	69°—77°
Fulmar		

Thus, as I have already pointed out in the description of the Mallard, the first species mentioned in this treatise, and as has, it is to be presumed, been made clearer through the subsequent treatment of the individual species, it proves that there is a very considerable difference between the avifaunistic picture towards the north and the corresponding one towards the south along the west coast of Greenland.

To further illustrate this, I will in the following instance the species which during the winter season are to be found in lat. 77° and 68° N., respectively, that is, a tract where the sea is covered by solid ice and another where there are at any rate always ice-free fiords.

In lat. 77° N. the species occurring during the winter season are Ptarmigan, Snowy Owl, Raven, a few Glaucus Gulls and Black Guillemots and, perhaps, the Greenland Redpoll.

In lat. 68° N. the species occurring during the winter season are Mallard, Eider, Red-breasted Merganser, Cormorant, Gyr-falcon, White-tailed Eagle, Purple Sandpiper, Iceland Gull, Glaucus Gull, a few Kittiwakes, Black Guillemot, Brünnich's Guillemot, Little Auk, Ptarmigan, Snowy Owl, a few Snow-Buntings and Mealy Redpolls as well as Raven and the species coming from the north to spend the winter viz. King Eider, Ivory Gull and Greenland Redpoll.

When spring comes and the "avifaunistic vacuum" in the north is to be filled, a great number of species must naturally, on their passage northwards, cross the intermediary latitudes. The following list contains a summary of the consecutive order in which these species as a rule arrive in lat. 69° N. on the west coast of Greenland.

The yearly average of the dates at which the species given below first arrive in lat. 69° N. is as follows:

March	April	May	June
		1st Lapland Bunting	
		1st Red-breasted Merganser	
		3rd Mallard	3rd Brent Goose
	6th Snow-Bunting		
	8th Purple Sandpiper	8th Red-throated Diver	
	8th Fulmar	8th Puffin	
	8th Brünnich's Guillemot	9th Wheatear	
	11th Black Guillemot (adult birds)	11th Arctic Skua	
		12th White-fronted Goose	
		13th Turnstone	
		16th Arctic Tern	
	18th Long-tailed Duck	19th Great Northern Diver	
20th Eider	20th Kittiwake		
	21st White-tailed Eagle	21st Red-necked Phalarope	
	21st Mealy Redpoll		
25th Iceland Gull	25th Little Auk		
25th Glaucus Gull			

The arrival of these species in lat. 77° N. proves, on an average, to take place about a month later; however, the length of the interval varies very much for the various species: some, as for instance Brent

April	May	June
	2nd Greenland Redpoll	1st Turnstone
	3rd Little Auk	
		6th Long-tailed Duck
		6th Ivory Gull
		11th Red-throated Diver
		12th Brent Goose
		12th Lapland Bunting
20th Gyr-falcon	16th Brünnich's Guillemot	13th Wheatear
25th Snow-Bunting		17th Arctic Skua
26th Eider		18th Arctic Tern
26th Fulmar		
28th Iceland Gull		
28th Glaucus Gull		

Goose and Little Auk, hurry on towards the north and only take a week to cover the intermediate 1000 km, whereas others, as for instance Long-tailed Duck and Red-throated Diver, take their time over it and only arrive after six or seven weeks.

Thus, the order of succession of the species is naturally subject to various changes, and the date of arrival in lat. 77° N. is on an average as shown on the preceding page.

In order not further to enlarge this summary by means of corresponding juxtapositions from other parts of the tract in question, the reader is referred to the information given in the preceding for each individual species.

As to the routes which the various species treated here must be supposed to follow in their yearly migrations, more than half of them belong to the permanent avian fauna of Greenland, that is, they are either stationary, or their yearly passage takes place along the west coast of Greenland, in a northerly or southerly direction, so that these species actually never leave Greenland.

As to a fourth part of the species (and among these, it should be borne in mind, are some of the richest in individuals) the passage seems to take place to America (cf. also WINGE, 17, page 60): "There is no doubt that the greater part of the Greenland circumpolar birds of passage in the winter resort to America and the western side of the Atlantic and thus, in so far, make part of the American fauna".

This supposition is supported by several facts; firstly, the species or race outside Greenland is only known to occur in America (as for instance the Snow-Goose, *anser hyperboreus* PALL. and the Peregrine Falcon, *falco peregrinus anatum* Bp.); secondly, their arrival in Greenland is first observed in that part of the west coast which lies nearest the coast of America (as for instance the Red-throated Diver, the Lapland and Snow-Bunting and the Mealy Redpoll) and, finally, individuals of the species King Eider, Kittiwake and Snow-Bunting which have been marked in various ways, have proved to come from or to have been seen in America.

This also agrees very well with the fact that the number of American species which have been observed as chance visitors in Greenland, is twice the number of European species (cf. SCHIØLER, 13, II page 50).

Only in the case of two of the species mentioned in this treatise (White-fronted Goose and Wheatear) is it possible to say that there is by far the greater probability of their passage taking place along the west coast of Europe.

A Long-tailed Duck, which had been banded in Iceland has, how-

ever, been seen in North Greenland, while individuals of this race must otherwise in the main be supposed to be stationary in Greenland. A Kittiwake which had been banded in South Greenland was seen on the Dutch coast, but several individuals of the same species were observed at Newfoundland, and the main part of the species — like the Fulmar and the Razorbill — undoubtedly pass the winter in Davis Strait and the northern part of the open Atlantic.

I det foregaaende er henvist til nedenstaaende

LITTERATUR

1. A. Bertelsen: De i Grønland brugte Fuglenavne og deres Betydning. 1906. Medd. om Grønland. Bd. XXXIII.
2. — Fuglene i Umánaq Distrikt. 1921. Medd. om Grønland. Bd. LXII.
3. A. Bistrup: Ederfuglens Saga i Grønland. Dansk Ornith. For. Tidsskrift. 1925.
4. T. A. Coward: The Migration of Birds. 1912.
5. E. C. Fencker: Nogle efterladte Optegnelser om Nordgrønlands Fugle. Dansk Ornith. For. Tidsskrift. 1929.
6. P. Freuchen: Fuglelivet i Nordvestgrønland. Dansk Ornith. For. Tidsskrift. 1921.
7. Grønland i Tohundredaaret for Hans Egedes Landing. Bd. I & II. 1921.
8. C. Holbøll: Ornithologiske Bidrag til den grønlandske Fauna. Naturhist. Tidsskrift. Bd. IV. 1843.
9. F. C. Lincoln: Returns from Banded Birds 1923—26. Technical Bulletin No. 32. 1927.
10. R. Müller: Vildtet og Jagten i Sydgrønland. 1906.
11. M. P. Porsild: Om nogle vestgrønlandske Pattedyr og Fugle. 1916. Medd. om Grønland. Bd. LVI.
12. Kn. Rasmussen: Grønland langs Polhavet. 1919.
13. E. Lehn Schiøler: Danmarks Fugle. I. 1925. II. 1926. III. 1931.
14. P. Skovgaard: Danske Fugle. 11. Aarg. 1930.
15. M. Traustedt: Rejseerindringer fra Grønland 1892. 1895.
16. E. Vanhöffen: Grönland-Expedition der Ges. f. Erdkunde zu Berlin. Bd. II. 1. Del. 1897.
17. H. Winge: Grønlands Fugle. 1898. Medd. om Grønland. Bd. XXI.

Fig. 5. Kort over Grønland med de i Afhandlingen nævnte Lokaliteter.